

PUITESOPIMUS

HANSEL OY OY AB

Toimitilojen käyttäjäpalvelut 2017-2021
Ravintolapalvelut

Sopimus nro T/xxxx/01032017/LLE

SISÄLLYSLUETTELO

1	SOPIJAPUOLET JA YHTEYSHENKILÖT	1
2	MÄÄRITELMÄT	1
3	PUITESOPIMUKSEN KOHDE	2
4	PUITEJÄRJESTELY	3
5	PUITEJÄRJESTELYN JA ASIAKASKOHTAISEN SOPIMUKSEN SOPIMUSKAUSI	5
6	OSAPUOLTEN YLEISET VASTUUT JA VELVOITTEET	5
7	TOIMITTAJAN KOKONAISVASTUU JA ALIHANKINNAT	11
8	TILAAJAVASTUU	14
9	RYHMITTYMÄN VASTUU	17
10	HENKILÖSTÖSIIRROT	17
11	YMPÄRISTÖ- JA SOSIAALISET NÄKÖKOHDAT	17
12	PALVELUJEN TUOTTAMINEN, ASIAKASKOHTAINEN SOPIMUS JA TILAAMINEN	18
13	YHTEISTYÖ JA PALVELUN MUUTOKSET SOPIMUSKAUDELLA	19
14	HINNAT JA HINNANMUUTOKSET	20
15	LASKUTUS JA MAKSUEHTO	22
16	MAKSUAIKAKORTTI	23
17	ILMOITUSVELVOLLISUUS	24
18	PALVELUN LAATU JA LAADUNSEURANTA	24
19	VIRHE, REKLAMAATIOT JA VIRHEEN SEURAAMUKSET	25
20	VIIVÄSTYMINEN, VIIVÄSTYSSAKKO JA HYVITYS	26
21	YLIVOIMAINEN ESTE	27
22	OMISTUS- JA IMMATERIAALIOIKEUDET	27
23	HANSELIN PALVELUMAKSU	27
24	RAPORTOINTI	28
25	TARKASTUSOIKEUS	29
26	TIETOTURVALLISUUS JA TURVALLISUUSSOPIMUS	30
27	TURVALLISUUSSELVITYKSET	31
28	VARAUTUMINEN	31
29	LUOTTAMUKSELLISUUS JA SALASSAPITO	32
30	VAHINGONKORVAUS	32
31	VAHINGOT KOLMANNELLE TAHOLLE	33
32	PUITESOPIMUKSEN JA ASIAKASKOHTAISEN SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN JA PURKAMINEN	33
33	PUITESOPIMUKSEN PÄÄTTYMISEN VAIKUTUKSET	35
34	TOIMITTAJAN AVUSTAMISVELVOLLISUUS PUITESOPIMUKSEN JA ASIAKASKOHTAISEN SOPIMUKSEN PÄÄTTYESSÄ	36
35	SOPIMUKSEN SIIRTO	36
36	SOPIMUSMUUTOKSET	36
37	SOPIMUSASIAKIRJAT JA NIIDEN PÄTEMISJÄRJESTYS	37

38	SOVELLETTAVA LAKI JA ERIKÄÄLISYYKSIEN RATKAISEMINEN	37
39	SOPIMUKSEN VOIMAANTULO JA SOPIMUSKÄPPÄLEET	38
40	ÄLLEKIRJOITUKSET	38

1 SOPIJAPUOLET JA YHTEYSHENKILÖT

1.1 Sopijapuolet ovat:

1. Hansel Oy (jäljempänä Hansel)
PL 1386, Mannerheiminaukio 1 A
00101 HELSINKI
Y-tunnus 0988084-1
2. X Oy (jäljempänä Toimittaja)
osoite
Y-tunnus

1.2 Sopijapuolten yhteyshenkilöt vastuualueineen on nimetty liitteessä 09. Sopijapuoli ilmoittaa yhteyshenkilönsä vaihdoksesta toiselle sopijapuolelle kirjallisesti etukäteen.

1.3 JYSE 2014 PALVELUT -sopimusehdoissa tarkoitettuna tilaajana toimii Hanselin ja Toimittajan välisissä sopimusvelvoitteissa Hansel sekä Asiakkaan ja Toimittajan välisissä sopimusvelvoitteissa Asiakas.

2 MÄÄRITELMÄT

2.1 **Alihankkija** tarkoittaa kaikkia sellaisia kolmansia tahoja, jotka osallistuvat tässä puitesopimuksessa tai asiakaskohtaisessa sopimuksessa tarkoitettujen sopimusvelvoitteiden täyttämiseen sopijapuolen tai Asiakkaan puolesta.

2.2 **Asiakas** tarkoittaa Hansel Oy:stä annetun lain (1096/2008) 3 §:ssä tarkoitettuja valtionhallinnon yksiköitä, kuten ministeriöitä, niiden alaisia valtion virastoja ja laitoksia, valtion liikelaitoksia ja eräitä muita valtionhallinnon hankintayksiköitä sekä Suomessa toimivia Euroopan unionin erillisvirastoja. Jos maakuntauudistusta koskeva lainsäädäntö hyväksytään eduskunnassa, on myös perustettavana olevalla maakuntien toimitila- ja kiinteistöhuollon palvelukeskuksella tai sitä vastaavalla organisaatiolla oikeus käyttää Toimitilojen käyttäjäpalvelua koskevaa puitejärjestelyä. Hansel on tässä kohdassa tarkoitettu Asiakas sen hankkiessa tämän sopimuksen mukaisia palveluita. Selvyyden vuoksi todetaan, että Hanseliin sovelletaan tässä sopimuksessa sovittuja Asiakkaan oikeuksia ja velvoitteita Hanselin toimiessa Asiakkaana.

2.3 **Asiakaskohtainen sopimus** tarkoittaa Asiakkaan ja Toimittajan välistä tiettyksi sopimuskaudeksi tehtyä sopimusta, jossa on sovittu tämän puitesopimuksen tarkoittamien palvelujen hankkimisesta tämän puitesopimuksen asettamissa rajoissa.

2.4 **JYSE 2014 Palvelut -ehdot** tarkoittavat Julkisten hankintojen yleisiä sopimusehtoja palveluhankinnoissa, jotka on päivitetty elokuussa 2016.

2.5 **Kevennetty kilpailutus** tarkoittaa julkisista hankinnoista annetussa laissa tarkoitettua puitejärjestelyyn perustuvien hankintojen kilpailuttamisen tapaa, jossa puitejärjestelyyn otetut toimittajat kilpailutetaan puitejärjestelyn ja kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnön ehtojen mukaisesti.

2.6 **Kirjallisesti** tarkoittaa sanojen ja numeroiden yhdistelmää, joka voidaan lukea, tuottaa uudelleen ja sen jälkeen antaa tiedoksi. Ilmaisuihin voi sisältää sähköisessä muodossa lähetettyjä ja tallennettuja tietoja.

- 2.7 **Pakollinen poissulkuperuste** tarkoittaa siirtymäkaudella eli siihen asti kunnes uusi kansallinen hankintalaki tulee voimaan hankintadirektiivin (2014/24/EU) mukaista pakollista poissulkemisperustetta tai hankintalain (348/2007) 53 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua pakollista poissulkemisperustetta (kiskonnan tapainen työsyryntä). Siirtymäkauden jälkeen sillä tarkoitetaan uuden kansallisen hankintalain mukaista pakollista poissulkuperustetta.
- 2.8 **Palvelu** tarkoittaa puitesopimuksen kohdassa 3 määriteltyjä ravintolapalveluita, niihin liittyviä lisäpalveluita sekä palvelun yhteydessä Toimittajan Asiakkaalle tai palvelunkäyttäjälle toimittamia tuotteita ja palveluun liittyvää dokumentaatiota.
- 2.9 **Palveludokumentaatio** tarkoittaa kohdekansiota sekä muita käsikirjoja, ohjeita ja muuta palvelun tuottamiseen ja kehittämiseen tarvittavaa Toimittajan ylläpitovastuulla olevaa aineistoa.
- 2.10 **Palvelunkäyttäjä** tarkoittaa henkilöä, kuten esimerkiksi Asiakkaan henkilöstöön kuuluva henkilöä, Asiakkaan vierasta, varusmiesruokailun osalta varusmiestä (tai reserviläistä), rikosseuraamusruokailun osalta rikosseuraamusasiakasta, opiskelijaravintolan osalta opiskelijaa tai muuta henkilöä, jolla on mahdollisuus käyttää palvelua.
- 2.11 **Puitesopimus** tarkoittaa tätä sopimusasiakirjaa liitteineen.
- 2.12 **Tarjoilu** tarkoittaa henkilöstöravintolan lounas- ja kahvilatarjoilua, opiskelijaravintolan lounas-, kahvila- ja mahdollista päivällistarjoilua sekä muita Asiakkaan erikseen tilaamia ja maksamia kokous-, edustus-, välipala- ja ateriapalvelutarjoiluja kuten esimerkiksi varusmiehille ja rikosseuraamusasiakkailla tilattavat välipala- ja ateriapalvelut.
- 2.13 **Tilat** tarkoittavat Asiakkaan Toimittajan käyttöön palvelun tuottamista varten luovuttamia ravintola-, kahvio-, keittiö-, varasto-, toimisto- ja muita palvelun tuottamiseen tarvittavia tiloja sekä tiloja tai paikkoja, joissa kokous- ja edustustarjoilu (kahvitukset ja tapahtumaruokailu) järjestetään tai jonne ne kuljetetaan tai joissa välipala-/juoma-automaatteja ylläpidetään.
- 2.14 **Turvallisuussopimus** tarkoittaa Asiakkaan ja Toimittajan pääsääntöisesti asiakaskohtaisen sopimuksen liitteeksi laatimaa turvallisuussopimusta.
- 2.15 **Yhdistelmätyö** tarkoittaa yhden työntekijän tehtäväkokonaisuutta, joka koostuu usean ammattiryhmän työtehtävistä.

3 PUITESOPIMUKSEN KOHDE

- 3.1 Puitesopimuksen kohteena on **ravintolapalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen** tuottaminen Asiakkaalle Asiakkaan tiloissa tässä puitesopimuksessa ja sen liitteessä 01 sekä asiakaskohtaisessa sopimuksessa määritellyillä ehdoilla.
- 3.2 Ravintolapalveluilla tarkoitetaan palvelua, johon kuuluu seuraavaa:
- henkilöstö- ja opiskelijaruokailun järjestäminen sekä muiden Asiakkaan tilaamien ruokailujen järjestäminen
 - kahvilapalvelut ja/tai palveluannokset (grillitoiminta)

- kokous- ja edustus-/tilaustarjoilut (kahvitukset ja tapahtumaruokailut)
 - välipala- ja ateriapalvelut
 - Asiakkaan tilaaman ruoan kuljetukset Asiakkaan määrittelemään kohteeseen
- 3.3 Asiakas voi tilata erikseen seuraavia lisäpalveluita, joita Toimittajan on tarjottava:
- välipala-/juoma-automaattien kuten kahviautomaattien hoitopalvelu
 - muut Asiakkaan tilaamat ravintolapalveluihin liittyvät asiantuntijapalvelut
 - kokous- ja tilanvarauspalvelut
 - palveluun liittyvä liinavaatehuolto
- 3.4 Ravintolapalvelujen lisäksi Asiakas voi erikseen tilata seuraavia vapaaehtoisia lisäpalveluja:
- erikseen sovittavat pienet aula-, vastaanotto- ja virastotukipalvelut (ilman vartijakorttia) *[määritellään asiakaskohtaisessa sopimuksessa]*
 - ravintola- ja/tai kokoustiloihin liittyvä viherkasvipalvelu
 - erikseen sovittavat pienet palveluihin liittyvät siivouspalvelut *[määritellään asiakaskohtaisessa sopimuksessa]*
 - erikseen sovittavat pienet palveluihin liittyvät kiinteistönhoitopalvelut *[määritellään asiakaskohtaisessa sopimuksessa]*
- 3.5 Toimittaja sitoutuu tuottamaan tämän sopimuksen mukaisia palveluja valtakunnallisesti.
- 3.6 Asiakkaalla on oikeus hankkia Toimittajalta tämän puitesopimuksen perusteella kohdan 3.4 mukaisena ravintolapalvelun lisäpalveluna vähäisessä määrin myös muita Toimittajan palveluvalikoimaan kuuluvia palveluita.
- 3.7 Tämän puitesopimuksen palveluvalikoimaan sisältyviä palveluita voi sisältyä myös muihin Hanselin tekemiin puitejärjestelyihin.
- 3.8 Tämän puitesopimuksen piiriin eivät kuulu ne palvelut, jotka on katettu Hanselin kotimaan majoitus- ja kokouspalvelut -puitejärjestelyllä, jossa kokoustilan vuokra on aina osa hankittavaa palvelua.
- 3.9 Toimittajalla ei ole oikeutta vähentää sopimuskaudella kohdissa 3.2, 3.3 ja 3.4 kuvattuja palveluvalikoimia tässä puitesopimuksessa sovitusta ilman Hanselin suostumusta.

4 PUITEJÄRJESTELY

- 4.1 **Ravintolapalveluja** koskevan tarjouskilpailun perusteella muodostetaan puitejärjestely siihen valittujen toimittajien kanssa. Toimittajien kanssa tehdään puitesopimukset (puitejärjestely). Sopimusehtoja noudatetaan Asiakkaan ja Toimittajan sekä Hanselin ja Toimittajan välisessä suhteessa.
- 4.2 Tämän puitesopimuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa ja yhtenäistää ravintolapalvelujen kilpailuttamista, edistää ympäristönäkökohtien huomioi-

mista sekä kehittää ja edistää yhtenäisiä toiminta- ja seurantamalleja. Tavoitteena on, että kumpikin sopijapuoli edistää puitejärjestelyn käyttöä tiedottamalla Asiakkaille puitejärjestelystä ja että Asiakkaille tarjotaan aina mahdollisuutta käyttää puitejärjestelyä.

- 4.3 Toimittajalla on oikeus tämän sopimuksen perusteella toimittaa palveluita ja tuotteita vain niille Asiakkaille, jotka ovat liittyneet puitejärjestelyyn. Asiakas ilmoittaa Hanselille liittymisestään puitejärjestelyyn ja Hansel ilmoittaa Toimittajalle puitejärjestelyyn liittyneet Asiakkaat. Toimittajalla on velvollisuus ohjata Asiakasta liittymään puitejärjestelyyn, ellei Asiakas ole siihen jo liittynyt.
- 4.4 Puitejärjestelyn toimittajavalinta tapahtuu joko suorana toimittajavalintana tai kevennetyllä kilpailutuksella.

Suora toimittajavalinta

- 4.5 Asiakas voi tehdä asiakaskohtaisen sopimuksen soveltuvimmaksi katsomansa puitesopimustoimittajan kanssa puitesopimuksen ehtojen mukaisesta hankinnasta, jos Asiakkaan hankinnan ennakoitu arvo suunnitellulla sopimuskaudella alittaa hankintalaissa tarkoitetun kansallisen kynnysarvon tai jos hankintalaissa tarkoitetut suoramankinnan perusteet täyttyvät. Asiakas pyytää ensin tarjouksen puitesopimustoimittajalta. Arvoa laskettaessa otetaan huomioon ainoastaan Asiakkaan maksettavaksi tulevat palvelut.

Kevennetty kilpailutus

- 4.6 Puitejärjestelyn asiakaskohtainen toimittajavalinta tapahtuu kevennetyllä kilpailutuksella muissa kuin sopimuksen kohdan 4.5 mukaisissa tilanteissa.
- 4.7 Kevennetyssä kilpailutuksessa Asiakas määrittelee hankintatarpeensa ja siihen kuuluvat palvelut, lisäpalvelut ja muut erityistarpeensa. Asiakas ei voi tehdä suoraa toimittajavalintaa tai kevennettyä kilpailutusta ainoastaan kohdan 3.4 mukaisista lisäpalveluista, vaan ne voidaan hankkia vain kohdan 3.2 mukaisten palvelujen lisäpalveluina. Kohdan 3.4 mukaiset lisäpalvelut eivät saa muodostaa pääosaa hankittavien palvelujen euromäärästä. Asiakas voi tehdä suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen erikseen kohdan 3.3 mukaisesta lisäpalvelusta (esim. kahviautomaattien hoitopalvelun). Tällöin puitesopimuksen ehtoja sovelletaan Asiakkaan hankintaan siltä osin, kuin se on hankinnan kohteen kannalta merkityksellistä ja ehtoja voidaan soveltaa.
- 4.8 Kevennetyssä kilpailutuksessa Asiakas voi käyttää ainoastaan seuraavia kokonaistaloudellisen edullisuuden vertailuperusteita ja niiden painoarvoja. Asiakas tarkentaa käytettävät vertailuperusteet ja niiden painoarvot kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä. Painoarvojen tulee olla yhteensä 100 %.
- Hinta. Alin mahdollinen käytettävä painoarvo on 30 % ja ylin mahdollinen on 100 %.
 - o kokonaishinta
 - Laadulliset vertailuperusteet. Alin mahdollinen käytettävä painoarvo on 0 % ja ylin mahdollinen on 70 %.
 - o Haltuunottosuunnitelma
 - o Työnjohdollisen prosessin toimintasuunnitelma
 - o Osaamisen kehittämissuunnitelma

- 4.9 Asiakas voi käyttää kevennetyssä kilpailutuksessa sähköisen kilpailutusjärjestelmän kevennetyn kilpailutuksen toiminnallisuutta sitten, kun sellainen on käytössä.

5 PUITEJÄRJESTELYN JA ASIAKASKOHTAISEN SOPIMUKSEN SOPIMUSKAUSI

- 5.1 Puitesopimus tulee voimaan 1.3.2017. Puitesopimuksen voimassaolo päättyy 30.9.2021.
- 5.2 Asiakaskohtainen sopimus voidaan tehdä vain puitesopimuksen voimassaoloaikana. Asiakkaat voivat toteuttaa suoran toimittajavalinnan tai tehdä kevennetyjä kilpailutuksia heti, kun he ovat liittyneet puitejärjestelyyn. Asiakaskohtainen sopimus voi olla voimassa enintään kuusi (6) vuotta, kuitenkin enintään 30.9.2025 asti.
- 5.3 Asiakaskohtaiseen sopimukseen sovelletaan tämän puitesopimuksen ehtoja asiakaskohtaisen sopimuksen päättymiseen saakka, vaikka puitesopimus päättyisi aiemmin.
- 5.4 Puitesopimuksen ja asiakaskohtaisen sopimuksen irtisanomisesta on sovittu kohdassa 32.

6 OSAPUOLTEN YLEISET VASTUUT JA VELVOITTEET

Toimittaja

- 6.1 Toimittaja tuottaa sopimuskauden aikana tässä puitesopimuksessa tarkoitetut palvelut laadukkaasti, kustannustehokkaasti, turvallisesti, huolellisesti, harkiten ja sellaisella ammattitaidolla, mitä voidaan kohtuudella odottaa ammattitaitoiselta palveluntuottajalta.
- 6.2 Toimittaja vastaa siitä, että tuotettavat palvelut ovat vaatimusten mukaisia. Vaatimuksia ovat:
1. Tämän puitesopimuksen mukaiset vaatimukset, asiakaskohtaisen sopimuksen mukaiset vaatimukset sekä sopijapuolten sopimien muutosten mukaiset vaatimukset. Vaatimukset voivat liittyä esimerkiksi palvelun ominaisuuksiin tai laatuun.
 2. Palvelun soveltuvuus Asiakkaan ilmaisemaan palvelun aiottuun käyttötarkoitukseen ottaen huomioon, mitä alalla toimivalta huolelliselta ja ammattitaitoiselta toimittajalta voidaan edellyttää.
 3. Kaikki lisävaatimukset, jotka Toimittaja on itse määrittänyt tarjouksessa, edellyttäen että ne eivät heikennä edellä kuvattuja vaatimuksia 1-2 taikka ole ristiriidassa niiden kanssa.
- 6.3 Toimittaja sitoutuu kaikessa toiminnassaan noudattamaan palveluun liittyvää lainsäädäntöä ja muita viranomaismääräyksiä sekä alaa koskevia elintarvike-, kuluttajainformaatio-, ympäristö- ja työturvallisuussäännöksiä sekä tiedottamaan niistä kohteessa työskentelevälle henkilöstölleen ja huolehtimaan niiden asianmukaisesta valvonnasta. Toimittaja vastaa näistä kustannuksista. Toimittaja antaa pyydettäessä Asiakkaalle maksutta tietoja palvelun tuottamiseen liittyvistä laeista, asetuksista ja viranomaisten määräyksistä.

- 6.4 Toimittaja sitoutuu lisäksi noudattamaan Asiakkaan ilmoittamia kohteen prosessi-, ympäristö- ja työturvallisuusohjeita, suojelu- ja pelastustoimintasuunnitelmia, tietoturvaohjeita, jätehuolto-ohjeita ja laitteiden käyttöohjeita sekä turvallisuusmääräyksiä, käytösohjeita ja muita Asiakkaan ohjeita ja määräyksiä.
- 6.5 Toimittaja huolehtii ja hankkii kustannuksellaan palvelun tuottamisen sekä ympäristö- ja muun lainsäädännön edellyttämät viranomaisluvut ja -tarkastukset.

Palvelussa käytettävät tilat, tuotteiden myynti ja tilojen vuokraus

- 6.6 Palvelut tuotetaan Asiakkaan hallitsemisissa tiloissa. Toimittajalla ei ole ilman Asiakkaan nimenomaista suostumusta oikeutta käyttää Asiakkaan hallitsemia tiloja ja laitteita muuhun tarkoitukseen kuin asiakaskohtaisessa sopimuksessa sovittujen palvelujen tuottamiseen.
- 6.7 Asiakkaan suostumuksella Toimittajalla on oikeus myydä Asiakkaille ja vierailijoille ruoka-annoksia, leivonnaisia ja sesongin mukaisia ruokia mukaan. Myynti tulee järjestää siten, ettei varsinainen palvelun tuottaminen häiriinny. Asiakas voi antaa Toimittajalle myös mahdollisuuden vuokrata tiloja lyhytaikaisesti eteenpäin tai tehdä lounas/tilaustarjoilusopimuksia muiden kuin Asiakkaan kanssa. Tällöin Asiakas sopii erikseen ehdoista.
- 6.8 Toimittaja vastaa siitä, että sen henkilöstö hoitaa käyttönsä saamaansa omaisuutta ja tiloja huolellisesti ja palauttaa ne sopimuskauden päätyttyä hyvässä kunnossa.
- 6.9 Toimittaja huolehtii ja vastaa siitä, ettei ulkopuolisia henkilöitä liiku Toimittajan palveluhenkilöstön mukana Asiakkaan tiloissa.
- 6.10 Toimittaja huolehtii palveluun liittyvien tilojen päivittäisestä siivouksesta sekä käytönaikaisesta siivoamisesta asiakaskohtaisessa sopimuksessa tarkemmin sovittavalla tavalla.
- 6.11 Toimittaja vastaa siitä, että Toimittajan henkilökunnan avaimet ja kulkuluvat ovat ajan tasalla. Asiakas ja Toimittaja sopivat asiakaskohtaisessa sopimuksessa avainten ja kulkulupien hallinnasta.

Palveludokumentaatio

- 6.12 Toimittaja ylläpitää palveludokumentaatiota liitteessä 01 kuvatusti ja tarvittaessa Asiakkaan kanssa erikseen sovittavalla tavalla.

Palvelun laadun seuranta ja kehittäminen

- 6.13 Toimittaja seuraa palvelun toteutumista ja valvoo palvelun laatua sekä raportoi Asiakkaalle palvelun tuottamiseen liittyvistä seikoista sovitulla tavalla kohdassa 18 ja liitteessä 01 tarkemmin kuvatulla tavalla. Asiakas ja Toimittaja voivat sopia laadun seurannasta tarkemmin asiakaskohtaisessa sopimuksessa.
- 6.14 Toimittajalta sitoutuu sopimuskauden aikana kehittämään omaa toimintaansa palvelun laadun ja asiakastyytyvyyden jatkuvaksi parantamiseksi. Toimittajalta edellytetään lisäksi kykyä sopeutua muuttuvaan toimintaympäristöön sekä mahdollisuutta hyödyntää uusia palveluratkaisuja sekä joustavaa sopeutumista olemassa olevien sekä tulevaisuuden teknologioiden hyödyntämiseen.

Toimintatapavaihtoehdot

- 6.15 Toimittaja valmistaa tarjoilut asiakaskohtaisessa sopimuksessa erikseen sovittavaa toimintatapaa noudattaen (valmistuskeittiö, palvelukeittiö, jakelu-keittiö) käyttäen Asiakkaan henkilöstö-, opiskelija- tai muun ravintolan tai ruokalan keittiötä.
- 6.16 Toimittaja sitoutuu kuljettamaan tarjoiluja sekä välipala- ja muita ateriapalveluita myös muihin Asiakkaan kanssa sovittuihin tiloihin tai paikkoihin kuin ravintolasaliin ilman eri veloitusta. Muutokset Asiakkaan tiloissa ovat mahdollisia.
- 6.17 Toimittaja hoitaa tilojen palveluja omana liiketoimintanaan omaan lukuunsa.
- 6.18 Kohdassa 6.17 esitetyn toimintamallin lisäksi palveluja voidaan tuottaa ns. hoitovastuumallin kautta. Toimittaja ja Asiakas sopivat mallin käyttöön liittyvistä seikoista asiakaskohtaisessa sopimuksessa. Hoitosopimusmallissa noudatetaan seuraavia periaatteita:
- Asiakas ja Toimittaja sopivat yhteisesti ravintolatoiminnan vuosibudjetista, jonka puitteissa toimintaa hoidetaan.
 - Asiakas maksaa ravintolatoiminnasta aiheutuneet kustannukset sekä sovittun suuruisen hoitokorvauksen ja vastaavasti Toimittaja hyvittää Asiakkaalle toiminnasta kertyneet myyntituotot. Hoitokorvaus kattaa ravintolatoiminnan ja siihen liittyvien henkilöstö- ja taloushallinnon tehtävien hoitamisen. Lisäksi hoitokorvaus kattaa tuotteiden, palvelujen ja järjestelmien kehittämisen.
 - Toimittaja vastaa ravintolatoimintaan liittyvästä kirjanpidosta, tilittää myyntituloista saadut rahat pankkitililleen ja hyvittää ne kuukausittain tehtävässä tasoituslaskussa Asiakkaalle.
- 6.19 Toimittaja sitoutuu siirtämään kohdan 6.18 perusteella saamansa taloudellisen edun kokonaisuudessaan palveluiden hintoihin niitä etua vastaavalla määrällä alentaen.

Henkilöstö

- 6.20 Toimittaja käyttää palvelun tuottamisessa ammattitaitoista ja Asiakkaan kulloisenkin palvelutarpeen mukaisesti soveltuvan koulutuksen ja työkokemuksen omaavaa henkilökuntaa. Työjohdollisissa tehtävissä toimivilla henkilöillä on oltava tehtävän edellyttämä riittävä koulutus, työkokemus ja osaaminen. Asiakas voi suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä esittää palvelun tuottamiseen liittyviä erityisiä vaatimuksia henkilöstöön liittyen.
- 6.21 Toimittajalla tulee olla kohteessa riittävä määrä henkilökuntaa.
- 6.22 Asiakkaalla on oikeus ehdottaa henkilöstön määrän vähentämistä tai lisäämistä muuttuneista olosuhteista johtuen. Muutoksen vaikutuksesta hintaan osapuolet sopivat erikseen.
- 6.23 Toimittajan on hyväksyttävä Asiakkaalla erikseen kaikki palvelutuotantoon osallistuvat henkilöt, joilla on pääsy Asiakkaan tiloihin tai salassa pidettäviin tietoihin, jos Asiakas näin edellyttää asiakaskohtaisessa sopimuksessa. Velvollisuus kattaa tiloissa toimivien työntekijöiden lisäksi myös mm. Toimittajan

työnjohdon, varahenkilöt sekä alihankkijoiden työntekijät ja henkilövaihdostilanteet. Asiakaskohtaisessa sopimuksessa voidaan sopia tarkemmin hyväksyttämismenettelyistä ja -menettelyistä.

- 6.24 Toimittaja ilmoittaa sekä vakinaisten että heitä sijaistavien työntekijöiden nimet Asiakkaan nimeämälle yhteyshenkilölle. Toimittaja pitää ajantasaista luetteloa Asiakkaan palvelutuotantoon hyväksytyistä henkilöistä ja toimittaa luettelon Asiakkaalle. Asiakkaalla on tarvittaessa oikeus saada ajantasainen luettelo kohteessa työskentelevästä henkilöstöstä.
- 6.25 Toimittajan työtä johtaa ja valvoo kohteessa Toimittajan työnjohto. Toimittaja nimeää asiakaskohtaisessa sopimuksessa tarkemmin sovittavalla tavalla kuhunkin kohteeseen kohdevastaavan ja tälle varahenkilön. Toimittajan kohdevastaavan tai tämän varahenkilön on oltava tavoitettavissa kohteessa sovittuna työskentelyaikana sähköpostitse ja puhelimitse sekä aina kun Toimittajan henkilökunta on töissä.
- 6.26 Toimittajan Asiakkaan kohteeseen osoittaman palveluhenkilöstön on oltava tavoitettavissa Asiakkaan tiloissa sovittuna työskentelyaikana.
- 6.27 Toimittajan on vältettävä palvelun tuottamiseen käytettävän henkilöstön vaihdoksia. Henkilöstön vaihtuminen ei saa heikentää palvelun laatua.
- 6.28 Toimittajan tarjoaman henkilön vaihtuessa uuden henkilön tulee täyttää samat Asiakkaan edellyttämät erityiset vaatimukset, kuin alkuperäisenkin henkilön.
- 6.29 Toimittajan on Asiakkaan pyynnöstä viivytyksettä ja veloituksetta vaihdettava henkilö, jolta puuttuu riittävä ammattitaito tai joka ei muutoin ole sopiva kyseiseen työhön.
- 6.30 Asiakasrajapinnassa tapahtuvan työskentelyn ja dokumentaatioiden kieli on suomi, ellei Asiakkaan kanssa ole nimenomaisesti muuta sovittu. Palvelua tuottavilla henkilöillä tulee olla tehtävän edellyttämä riittävä suomen kielen taito. Asiakas voi asiakaskohtaisessa sopimuksessa edellyttää Toimittajan henkilöstöltä myös riittävää ruotsin tai muiden kielten osaamista.
- 6.31 Toimittajalla on oltava sellaiset henkilöstönsä sijaisuus-, varahenkilö- ja lomajärjestelyt, että Toimittaja pystyy aina lyhyelläkin varoitusajalla häiriöttä täyttämään sopimusvelvoitteensa. Toimittaja on vastuussa myös hankkimansa vuokratyövoiman pätevyydestä sekä perehdyttämisestä ja opastamisesta kohteeseen, jos Asiakkaan kanssa on sovittu vuokratyövoiman käytöstä. Perehdyttämisestä ja sijaisjärjestelyistä voidaan sopia kohdekohtaisesti tarkemmin asiakaskohtaisessa sopimuksessa.
- 6.32 Toimittajan tulee toimittaa lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseksi annetun lain L504/2002 tarkoittama rikostaustaote niistä henkilöistä, jotka työskentelevät kohteissa, joissa on lapsia (mm. koulut) ja joissa em. laki tulee sovellettavaksi.
- 6.33 Toimittajan henkilöstö ei ole työ- tai virkasuhteessa Asiakkaaseen hoitaessaan sopimuksenmukaisia tehtäviä. Toimittajalla säilyy henkilöstönsä työnjohto- ja valvontavastuu, ellei työnjohto- ja valvontavastuun siirtymisestä ole erikseen Asiakkaan ja Toimittajan kesken sovittu.

6.34 Mitä tässä sopimuksessa on sovittu Toimittajan henkilöstöstä, sovelletaan myös palvelun tuottamiseen osallistuvaan Toimittajan alihankkijan henkilöstöön.

6.35 **Toimittaja vastaa lisäksi seuraavista seikoista:**

- Toimittaja johtaa, valvoo ja kehittää palvelutoimintaansa.
- Toimittaja vastaa asiakaskohtaisesta asiakkuuden hallinnasta.
- Toimittaja vastaa henkilöstönsä perehdyttämiskoulutuksesta, työnopastuksesta sekä tarvittavasta lisäkoulutuksesta sekä näistä aiheutuvista kustannuksista.
- Toimittaja kustannuksellaan hankkii henkilöstölle työvaatteet ja vastaa niiden täydentämisestä ja puhtaanapidosta. Kohteessa työskentelevän palveluhenkilöstön on käytettävä työssään ollessaan tunnistettavaa työasua.

Vastuuvakuutus

- Toimittaja vastaa siitä, että sillä on koko sopimuskauden voimassa oleva toiminnan vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärä on vähintään miljoona 1 000 000 euroa/vahinkotapahtuma, ellei Asiakas ole suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä edellyttänyt pienempää tai korkeampaa vakuutusmäärää. Vastuuvakuutus ei kuitenkaan vapauta Toimittajaa vahingonkorvausvelvollisuudesta, jos aiheutunut vahinko on suurempi kuin vastuuvakuutuksen korvaussumma. Toimittaja sitoutuu pyynnöstä toimittamaan ko. vakuutusyhtiön antaman vakuutustodistuksen Hanselin ja/tai Asiakkaan tutustuttavaksi.
- Toimittajan tarkemmista vastuista ja velvoitteista on sovittu tässä puitesopimuksessa sekä asiakaskohtaisessa sopimuksessa.

Rikosrekisteriotteet

- Välittömästi kun voimassa oleva lainsäädäntö sen mahdollistaa, Toimittajan tulee toimittaa Asiakkaalle ote rikosrekisteristä osoittaakseen, ettei Toimittaja tai sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös-, tai valvontavaltaa käyttävä henkilö ole syyllistynyt julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuun palkollisena poissulkuperusteena sovellettavaan rikokseen. Tätä velvoitetta ei kuitenkaan ole, jos Asiakas on tarkastanut edellä tarkoitetun rikosrekisteriotteet ennen hankintasopimuksen tekemistä. Mikäli Toimittaja ei toimita rikosrekisteriotetta edellä tarkoitetulla tavalla, Asiakkaalla on oikeus irtisanoa hankintasopimus päättymään välittömästi kohdan 32.5 mukaisesti.

Asiakas

6.36 Asiakas luovuttaa Toimittajan käyttöön palvelujen tuottamiseen tarvittavat tilat asiakaskohtaisen sopimuksen liitteenä olevasta vastuunjakotaulukosta ilmenevällä vastuunjakoperiaatteella.

6.37 Tässä puitesopimuksessa on sovittu, että Asiakas vastaa lisäksi seuraavista seikoista:

- Asiakas tekee suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen, solmii asiakaskohtaisen sopimuksen palvelujen tuottamisesta ja toimittaa allekirjoitetun sopimuksen Toimittajalle ennen palvelun aloittamista.

- Asiakas myötävaikuttaa kaikin sen vaikutuspiirissä olevin tavoin palvelun tuottamiseen tämän puitesopimuksen ja asiakaskohtaisen sopimuksen tarkoituksen täyttämiseksi.
- Asiakas antaa Toimittajalle riittävät ja oikeat tiedot palvelun tuottamista varten, kuten tiedot ruokailun, kahvilatoiminnan, kahvitusten ja tapahtumaruokailun, välipala- ja ateriapalvelutarjoiluun sekä erikseen tilattavien lisäpalvelujen sisällöstä, ennakoiduista määristä, toimitusajoista, toimituspaikoista, käytössä olevista tiloista, laitteista ja kalustosta sekä kohteeseen liittyvistä erityisistä riskeistä.
- Asiakas tiedottaa etukäteen Toimittajalle Asiakkaan kohteen prosessi-, ympäristö- ja työturvallisuusohjeista, suojelu- ja pelastustoimintasuunnitelmista, tietoturvaohjeista, jätehuolto-käsittelyohjeista ja laitteiden käyttöohjeista sekä turvallisuusmääräyksistä, käytösohjeista ja muista Asiakkaan ohjeista ja määräyksistä, joita Toimittajan henkilöstön tulee noudattaa.
- Asiakas ilmoittaa Toimittajalle kaikista omassa toiminnassaan tapahtuvista seikoista ja muutoksista, jotka vaikuttavat tai voivat vaikuttaa palvelujen toimintaan.
- Asiakas nimeää yhteyshenkilön ja tälle varahenkilön, jotka ensisijaisesti hoitavat yhteydenpidon Toimittajan ja Asiakkaan välillä.
- Asiakas seuraa palvelun laatua yhdessä Toimittajan kanssa ensisijaisen vastuun ollessa Toimittajalla.
- Asiakas tekee reklamaatiot havaitsemistaan virheistä tai puutteista sovittussa määräajassa.
- Asiakas vastaa Toimittajan edustajan/kohdevastaavan perehdyttämisestä toimintapaikan kulunvalvonta- ja turvajärjestelyihin sekä informoi niihin mahdollisesti tulevista muutoksista siltä osin kuin se on ravintolatoiminnan kannalta tarpeellista.
- Asiakas luovuttaa mahdollisuuksien mukaan Toimittajan käyttöön palvelun tuottamiseksi tarpeellisen määrän säilytys-, sosiaali- ja huoltotilaa. Toimittajan käyttöön luovutettavista tiloista sovitaan erikseen asiakaskohtaisessa sopimuksessa.
- Asiakas ilmoittaa Toimittajalle kirjallisesti hälytysnumeroiden ja valtuutetun huoltoliikkeen muuttumisesta.
- Asiakas vastaa siitä, että erikseen asiakaskohtaisessa sopimuksessa sovitut Asiakkaan laitteet ovat kunnossa, määräaikaaisesti huollettuja sekä tarvittaessa viranomaisten hyväksymiä.
- Asiakas vastaa siitä, että Toimittajalla on mahdollisuus hoitaa jätehuolto ja -lajittelu lain, viranomaismääräysten ja kiinteistön jätehuolto-ohjeiden edellyttämällä tavalla. Asiakas vastaa jätehuollosta aiheutuvista kustannuksista.
- Asiakas maksaa laskun sovitun mukaisesta suorituksesta.

Hansel

- 6.38 Hansel vastaa tämän puitesopimuksen ylläpidosta ja siihen liittyvästä sopimusyhteistyöstä suhteessa Toimittajaan. Hansel neuvoa ja ohjaa Asiakkaita puitesopimuksen käyttöön liittyvissä kysymyksissä ja toimii Asiakkaiden tukena puitesopimuksen mukaisten Toimittajan toimintavelvoitteiden toteuttamisen valvonnassa.
- 6.39 Hansel ei vastaa miltään osin Asiakkaan tai kolmannen Toimittajalle aiheuttamista vahingoista tai kuluista. Hansel ei muutoinkaan missään tapauksessa vastaa Asiakkaan velvoitteista suhteessa Toimittajaan tai Toimittajan velvoitteista suhteessa Asiakkaaseen.
- 6.40 JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 4 ei sovelleta.

7 TOIMITTAJAN KOKONAISVASTUU JA ALIHANKINNAT

- 7.1 Toimittajalla on kokonaisvastuu tämän puitesopimuksen sekä asiakaskohtaisen sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämisestä Asiakasta ja Hanselia kohtaan.
- 7.2 Kun Senaatti-kiinteistöt toimii Hanselin Asiakkaiden toimitila-asiantuntijana ja tarjoaa Asiakkaiden käyttöön palveluja, ovat Hansel ja Senaatti-kiinteistöt sopineet kohtien 7 ja 8 osalta, että Senaatti-kiinteistöillä on myös oikeus asettaa asiakaskohtaisessa sopimuksessa tarkemmin sovittavalla tavalla Toimittajalle talousrikollisuuden torjuntaan liittyviä sopimusehtoja, pyytää niihin liittyvät selvitykset, valvoa Toimittajan toimintaa ja vastaavasti periä sopimussakot. Toimittajalla on velvollisuus ottaa vastaavat ehdot omia alihankkijoitaan koskeviin sopimuksiin.

Alihankkijoiden käyttäminen, hyväksyttäminen ja muuttaminen

- 7.3 Toimittajalla on oikeus käyttää puitesopimuksen liitteessä 04 nimettyjä alihankkijoita tässä puitesopimuksessa tarkoitettujen palvelujen tuottamisessa. Alihankkijoina ei pidetä Toimittajan tavarantoimittajia. Asiakkaalla ja Hanselilla on oikeus käyttää omia alihankkijoitaan tässä sopimuksessa tarkoitettujen sopimusvelvoitteidensa täyttämiseen ilman Toimittajan suostumusta.
- 7.4 Toimittaja, Hansel ja Asiakas vastaavat käyttämänsä alihankkijan osuudesta kuin omastaan sekä vastaavat siitä, että alihankkija noudattaa omalta osaltaan alihankkijalle asetettuja velvoitteita.
- 7.5 Toimittaja voi sopimuskaudella lisätä, vaihtaa tai poistaa alihankkijoita Hanselin ja/tai Asiakkaan suostumuksella. Tällaiset muutokset alihankintasuhteissa eivät saa johtaa olennaiseen sopimusmuutokseen. Muutokset eivät ole mahdollisia muun muassa seuraavissa tilanteissa:
- muutos heikentää Toimittajan taloudellisia, teknisiä tai muita edellytyksiä palvelun tuottamisessa; tai
 - muutos heikentää tai muuttaa olennaisesti Toimittajan kapasiteettia tai heikentää palvelun tasoa.
- 7.6 Toimittajan on ilmoitettava kirjallisesti Hanselin hyväksyttäväksi kaikki palvelun tuottamisessa käyttämänsä alihankkijat ja niitä koskevat muutosesitykset.

Toimittajan on ilmoitettava kirjallisesti Asiakkaalle hyväksyttäväksi kaikki palvelun tuottamisessa Asiakkaalle käyttämänsä alihankkijat ja niitä koskevat muutosesitykset, jos Asiakas tätä edellyttää asiakaskohtaisessa sopimuksessa. Alihankkijasta on ilmoitettava ainakin nimet, yhteystiedot ja tiedot lailisesta edustajasta.

- 7.7 Alihankkijasta on esitettävä lisäksi vähintään kohdassa 8.4 mainitut selvitykset vähintään kolme (3) viikkoa ennen alihankkijan työskentelyn suunniteltua aloittamista. Ennalta arvaamattomissa kiireellisissä tilanteissa, joissa tehtävän suorittaminen edellyttää välitöntä reagointia (esim. hätätyöt), alihankkija voidaan poikkeuksellisesti esittää hyväksyttäväksi ja alihankkijaa koskevan selvitysvelvollisuuden täyttyminen todeta myös tehtävän suorittamisen jälkeen, kuitenkin aina ilman aiheetonta viivytystä. Osapuolet voivat sopia pyydetävistä selvityksistä, selvitysajasta ja poikkeustilanteista tarkemmin asiakaskohtaisessa sopimuksessa.
- 7.8 Toimittajan on toimitettava Hanselin tai Asiakkaan pyynnöstä selvitys sellaisista alihankkijoidensa kanssa tekemistään sopimuksista taikka sitoumuksista, jotka vaikuttavat Toimittajan taloudellisiin, teknisiin ja muihin edellytyksiin puitesopimuksen mukaisten palvelujen tuottamisessa sekä Toimittajan ja alihankkijoiden välisiin palvelun tuottamista ja vastuunjakoa koskeviin seikkoihin.
- 7.9 Hansel ja Asiakas ilmoittavat Toimittajalle kirjallisesti alihankkijan hyväksymisestä tai hylkäämisestä.
- 7.10 Hanselilla ja Asiakkaalla on oikeus olla hyväksymättä Toimittajan ehdottamia alihankkijoita mm. seuraavissa tilanteissa:
- alihankkijan kohdan 8.4 mukaisia selvityksiä ei ole toimitettu tai selvityksissä tai tiedoissa on olennaisia puutteita tai selvitykset osoittavat puutteita asetettujen vaatimusten täyttämiseksi,
 - todistusten aitoudesta ei voida saada varmuutta ja/tai todistuksia ei olennaisilta osin ole käännetty suomeksi (auktorisoidut käännökset),
 - jos on syytä epäillä alihankkijan kiertävän verojenmaksuvelvoitteita, suomalaisia sopimuspalkkoja, työsuhteen vähimmäisehtoja tai muita yhteiskuntavastuita,
 - jos on todettavissa, ettei alihankkija aio huolehtia yhteiskunnallisista velvoitteistaan eikä Toimittaja Hanselin pyynnöstä huolimatta toimita hyväksyttäviä lisäselvityksiä
 - jos alihankkijaan kohdistuu hankintalaissa tai hankintadirektiivin (2014/24/EU) artiklassa 57 tarkoitettu poissulkuperuste
 - jos alihankkijan tosiasiallista määräysvaltaa käyttävä henkilö on asetettu liiketoimintakieltoon tai
 - jos hyväksymisen epäämiseen on muu perusteltu syy.
- 7.11 Puitesopimuksen tai asiakaskohtaisen sopimuksen alihankkijamuutokset tulevat voimaan vasta muutoksen kirjallisen hyväksymisen ja sopimusmuutoksen tekemisen jälkeen.

Alihankkijoiden ketjuttaminen

- 7.12 Toimittajan alihankkijoilla ei ole välipala-/juoma-automaattien hoitopalvelua ja liinavaatehuoltopalvelua lukuun ottamatta oikeutta siirtää töitä edelleen omille alihankkijoilleen ilman erityistä syytä ja Hanselin ja Asiakkaan etukä-

teen antamaa hyväksyntää. Toimittaja sitoutuu ottamaan asiaa koskevan sopimusehdon tekemiinsä alihankintasopimuksiin ja valvomaan määräyksen noudattamista sopimuskauden aikana.

Sopimussakko

- 7.13 Jos Hansel/Asiakas itse tai viranomainen toteaa virheitä koskien alihankkijoiden kohdassa 7.7 tarkoitettua selvitysvelvollisuutta, hyväksyttämistä tai käyttämistä tai alihankinnan ketjuttamista, Toimittajan on maksettava Hanselille/Asiakkaalle sopimussakkoa 1.000 euroa/virhe, ellei toisin ole sovittu. Asiakas voi asiakaskohtaisessa sopimuksessa sopia käytettäväksi harkinnan mukaan myös pienempää sopimussakkoa.
- 7.14 Toimittaja on viipymättä virheen havaittuaan tai siitä tiedon saatuaan velvollinen ryhtymään kaikkiin käytettävissään oleviin toimenpiteisiin virheen poistamiseksi ja virheellisen toimintatavan korjaamiseksi. Jos alihankkijaa koskevaa virhettä ei voi korjata, Toimittajan on lopetettava tämän sopimuksen ja asiakaskohtaisen sopimuksen osalta kyseisen alihankkijan käyttäminen.
- 7.15 Hansel/Asiakas voivat jättää sopimussakon osittain tai kokonaan vaatimatta, jos
- Toimittaja on seitsemän vuorokauden kuluessa korjannut virheen sen havaittuaan tai siitä tiedon saatuaan eikä
 - virheestä ole aiheutunut vahinkoa eikä
 - virhe ole johtunut Toimittajan tahallisesta tai ilmeisen piittaamattomasta menettelystä
- 7.16 Asiakkaalla oikeus keskeyttää työt kohteessa, kunnes virhe on Asiakkaan hyväksymällä tavalla korjattu.

Liiketoimintakielto

- 7.17 Toimittaja vakuuttaa ja vastaa siitä, ettei Toimittajan tai sen käyttämän alihankkijan johto- tai hallintotehtävissä toimi eikä niihin suoraan tai epäsuorasti käytä määräysvaltaa henkilöitä, jotka ovat liiketoimintakiellossa. Toimittaja sitoutuu ottamaan asiaa koskevan sopimusehdon tekemiinsä alihankintasopimuksiin ja valvomaan määräyksen noudattamista sopimuskauden aikana. Toimittaja toimittaa Hanselille/Asiakkaalle tarvittaessa selvityksen ehdon täyttämisestä.

Sopimussakko

- 7.18 Jos havaitaan, että Toimittajan johto- tai hallintotehtävissä toimii tai siihen suoraan tai epäsuorasti käyttää määräysvaltaa henkilö, joka on liiketoimintakiellossa tai jos Toimittajan alihankintaketjussa havaitaan liiketoimintakielloon määrätty elinkeinonharjoittaja tai yritys, joita em. tavalla edustaa liiketoimintakiellossa oleva henkilö, Toimittajan on maksettava Hanselille/Asiakkaalle sopimussakkoa 10.000 euroa/rikkomus. Asiakas voi asiakaskohtaisessa sopimuksessa sopia käytettäväksi harkinnan mukaan myös suurempaa tai pienempää sopimussakkoa, kuitenkin enintään 50.000 euroa/rikkomus.
- 7.19 Asiakkaalla on oikeus keskeyttää Toimittajan työt kohteessa, kunnes virhe on Asiakkaan hyväksymällä tavalla korjattu.
- 7.20 JYSE 2014 Palvelut ehtojen lukua 3 ei sovelleta.

8 TILAAJAVASTUU

Tilaajavastuulain mukaiset selvitykset

- 8.1 Toimittaja sitoutuu huolehtimaan siitä, että Toimittaja ja sen käyttämät alihankkijat täyttävät sopimussuhteen alkaessa ja sopimuksen voimassaoloaikana tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006, tilaajavastuulaki) mukaiset edellytykset eri rekistereihin kuulumisesta ja muista lain tarkoittamista velvoitteista
- 8.2 Tilaajavastuulain edellyttämien selvitysten ja velvoitteiden lisäksi Hansel edellyttää, että Toimittajilla ja sen käyttämällä alihankkijoilla on voimassa oleva tapaturmavakuutus niihin työsuhteessa oleville työntekijöille koko sopimuskauden ajan.
- 8.3 Toimittaja esittää Hanselille selvityksen edellä tarkoitettujen ehtojen ja selvitysvelvollisuuden täyttämistä omalta ja alihankkijoidensa osalta aina ennen puitesopimuksen tekemistä ja aina ennen alihankkijamuutoksen hyväksymistä. Hansel valvoo selvitysvelvollisuuden täyttämistä Asiakkaidensa puolesta säännöllisesti myös sopimuskaudella. Senaatti-kiinteistöllä on oikeus kohdan 7.2 mukaan omalta osaltaan pyytää selvityksiä ja valvoa selvitysvelvollisuuden täyttämistä tämän kohdan 8 mukaisesti.
- 8.4 Toimittajan on toimitettava Hanselille sopimuskauden aikana kolme (3) kk välein alla olevat todistukset ja selvitykset. Ne eivät saa olla kolmea (3) kuukautta vanhempia niiden antopäivästä laskettuna.
- selvitys merkinnästä ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin
 - todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistuksen ja selvityksen siitä, että verovelkaa koskeva veronsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty
 - todistus eläkevakuutuksen ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen maksamisesta tai selvityksen siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksunsaajan hyväksymä maksusopimus on tehty
 - selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehtoista
 - todistus tapaturmavakuutuksen ottamisesta ja sitä koskevien maksujen suorittamisesta tai selvityksen siitä, että erääntyneitä tapaturmavakuutusmaksuja koskeva maksunsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty
 - selvitys työterveyshuollon järjestämisestä
- 8.5 Todistus ja selvitykset on toimitettava myös Toimittajan käyttämän alihankkijan osalta. Hansel voi tarvittaessa pyytää edellä mainittuja todistuksia ja selvityksiä useammin kuin kolmen (3) kuukauden välein.

Tilaajavastuulain mukaiset selvitykset ulkomaalaisista yrityksistä

- 8.6 Ellei EU:n tai ETA:n alueelle sijoittautuneella yrityksellä ole eläke- tai tapaturmavakuuttamisvelvollisuutta Suomessa, tulee yrityksen esittää A1 tai E101 -todistus siitä, että EU/ETA-maasta lähetetty työntekijä kuuluu lähettäjämään sosiaaliturvajärjestelmän piiriin. Kolmansissa maissa toimivien yritysten, joilla ei ole eläke- tai tapaturmavakuutusvelvollisuutta Suomessa, tulee esittää luotettava selvitys siitä, että työntekijä kuuluu lähettäjämään sosiaaliturvajärjestelmän piiriin. Ulkomaisten työntekijöiden osalta on esitettävä myös selvitys työntekoon Suomessa oikeuttavasta oleskeluluvasta tai siitä, ettei lupaa tarvita.

- 8.7 Ulkomaisten työntekijöiden osalta noudatetaan lisäksi, mitä laissa lähetetyistä työntekijöistä (1146/1999) on säädetty.
- 8.8 Ulkomaisen yrityksen tulee toimittaa pyydetty selvitykset myös yrityksen kotimaasta. Tiedot on toimitettava yrityksen sijoittautumismaan lainsäädännön mukaisella rekisteriotteella tai vastaavalla todistuksella tai muulla yhteisesti sovittavalla tavalla. Todistukset eivät saa olla kolmea (3) kuukautta vanhempia niiden antopäivästä laskettuna.
- 8.9 Muista kuin suomen- tai ruotsinkielisistä todistuksista tulee esittää auktorisoidut suomenkieliset käännökset asian luotettavan selvittämisen edellyttämässä laajuudessa.

Tilaajavastuulain mukaisten selvitysten toimittaminen

- 8.10 Tilaajavastuu.fi -palvelusta on haettavissa -palveluun liittyneiden yritysten tilaajavastuulain mukaiset tiedot. Tilaajavastuu.fi -palvelu valvoo palvelussa mukana olevien yritysten tilaajavastuulain mukaisten todistusten lainmukaisuutta jatkuvasti. Jos Toimittaja ja sen käyttämät alihankkijat ovat mukana Tilaajavastuu.fi -palvelussa ja edellä tässä kohdassa tarkoitetut selvitykset ja niissä tapahtuvat muutokset ovat Hanselin saatavilla ja tarkastettavissa ko. palvelusta, ei Toimittajan tarvitse toimittaa niitä ennen sopimuskauden alkua ja sen aikana Hanselille erikseen.
- 8.11 Mikäli Tilaajavastuu.fi -palvelun tiedoissa on Toimittajaa tai sen alihankkijaa koskeva häiriömerkintä, tulee Toimittajan pyynnöstä esittää Hanselille häiriötä koskeva tarpeellinen lisäselvitys siten, että edellä tarkoitettujen velvoitteiden täytyminen voidaan asianmukaisesti todeta.

Sopimussakko

- 8.12 Jos Toimittaja ei toimita Hanselille/Asiakkaalle em. todistuksia tai selvityksiä tai edellä tarkoitettujen velvoitteiden noudattamisessa on virheitä, joille Toimittaja ei voi esittää hyväksyttävää syytä, Toimittajan on maksettava Hanselille/Asiakkaalle sopimussakkoa 1.000 euroa/virhe. Asiakas voi asiakaskohtaisessa sopimuksessa sopia käytettäväksi harkinnan mukaan myös pienempää sopimussakkoa.
- 8.13 Toimittaja on viipymättä virheen havaittuaan tai siitä tiedon saatuaan velvolinen ryhtymään kaikkiin käytettävissään oleviin toimenpiteisiin virheen poistamiseksi ja virheellisen toimintatavan korjaamiseksi. Jos alihankkijaa koskevaa virhettä ei voi korjata, Toimittajan on lopetettava tämän sopimuksen ja asiakaskohtaisen sopimuksen osalta kyseisen alihankkijan käyttäminen.
- 8.14 Hansel/Asiakas voivat jättää sopimussakon osittain tai kokonaan vaatimatta, jos
- Toimittaja on seitsemän vuorokauden kuluessa korjannut virheen sen havaittuaan tai siitä tiedon saatuaan eikä
 - virheestä ole aiheutunut vahinkoa eikä
 - virhe ole johtunut Toimittajan tahallisesta tai ilmeisen piittaamattomasta menettelystä
- 8.15 Asiakkaalla on oikeus keskeyttää työt kohteessa, kunnes virhe on Asiakkaan hyväksymällä tavalla korjattu.

Henkilötunnisteet

- 8.16 Toimittajan on huolehdittava siitä, että jokaisella Asiakkaan tiloissa vakituisesti työskentelevällä on näkyvillä henkilön yksilöivä (kuvallinen) tunniste asiakkaan toiminnan näin vaatiessa, ellei Asiakas ole muuta edellyttänyt. Tunnisteesta on käytävä ilmi, onko henkilö työsuhteessa oleva henkilö vai itsenäinen työsuorittaja. Työntekijän tunnisteessa on oltava työnantajan nimi. Henkilöllä on velvollisuus osoittaa henkilöllisyytensä liikkueessaan asiakkaan tiloissa.
- 8.17 Tarvittavien kulkulupien myöntämiseksi Asiakkaan tiloissa työskenteleville on Toimittajan ilmoitettava Asiakkaan yhteyshenkilölle ennen työn aloittamista omien ja alihankkijoidensa Asiakkaan tiloissa työskentelevien työntekijöiden nimet, syntymäajat ja kotikunnat, jos Asiakas tätä edellyttää asiakaskohtaisessa sopimuksessa. Ulkomaan kansalaisten osalta on ilmoitettava lisäksi työnteke-oikeuden peruste.
- 8.18 Toimittaja laatii tällöin tietojen perusteella kulkulupaluettelon ja pitää luetteloa ajan tasalla.

Työsuhteen vähimmäisehdot

- 8.19 Toimittajan on kaikissa sopimukseen liittyvissä ravintolapalveluja koskevista työsuhteista noudatettava vähintään niitä työsuhteen vähimmäisehtoja, joita Suomen lain ja Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualaa (MaRa) koskevien tai muiden palveluun sovellettavien työehtosopimusmääräysten mukaan on noudatettava työntekijöiden ja toimihenkilöiden osalta samanlaatuudessa työssä. Edellä mainittu koskee myös laissa lähetetyistä työntekijöistä (1146/1999) tarkoitettuja ulkomaisia työntekijöitä.
- 8.20 Työsopimuksen ehto, joka on ristiriidassa yleissitovan työehtosopimuksen vastaavan määräyksen kanssa, on mitätön, jos se heikentää henkilön asemaa ja sen sijasta on noudatettava yleissitovan työehtosopimuksen määräyksiä.
- 8.21 Toimittajan on otettava vastaava ehto omiin alihankintasopimuksiinsa ja valvottava ehdon täyttymistä. Toimittaja toimittaa pyydettyä Hanselille/Asiakkaalle selvityksen työsuhteen vähimmäisehtojen täyttymisestä.

Sopimussakko

- 8.22 Jos Toimittajan tai tämän alihankkijan työntekijöiden osalta todetaan sopimuskauden aikana rikkomuksia työehtosopimusten vähimmäisehtojen noudattamisessa, Toimittajan on maksettava sopimussakkoa Hanselille/Asiakkaalle 2.000 euroa/todettu rikkomus. Asiakas voi asiakaskohtaisessa sopimuksessa sopia käytettäväksi harkinnan mukaan myös pienempää sopimussakkoa.
- 8.23 Toimittaja on viipymättä virheen havaittuaan tai siitä tiedon saatuaan velvollinen ryhtymään kaikkiin käytettävissään oleviin toimenpiteisiin virheen poistamiseksi ja virheellisen toimintatavan korjaamiseksi.
- 8.24 Hansel/Asiakas voivat jättää sopimussakon osittain tai kokonaan vaatimatta, jos
- Toimittaja on seitsemän vuorokauden kuluessa korjannut virheen sen havaittuaan tai siitä tiedon saatuaan eikä

- virheestä ole aiheutunut vahinkoa eikä
- virhe ole johtunut Toimittajan tahallisuudesta tai ilmeisen piittaamattomasta menettelystä

8.25 Asiakkaalla on oikeus keskeyttää työt kohteessa, kunnes virhe on Asiakkaan hyväksymällä tavalla korjattu.

9 RYHMITTYMÄN VASTUU

9.1 Ei sovelleta tässä puitesopimuksessa.

10 HENKILÖSTÖSIIRROT

10.1 Asiakas voi edellyttää suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä Asiakkaan oman ravintolapalveluita toteuttavan henkilöstön siirtämistä Toimittajan tai Toimittajan alihankkijan palvelukseen osana palvelun ulkoistamista.

10.2 Asiakas ja Toimittaja sopivat erillisellä henkilöstön siirtoa koskevalla sopimuksella siirtyvän henkilöstön määrästä ja työnantajavaroitusten siirtymisestä sekä muista henkilöstön työehtoihin vaikuttavista asioista. Asiakkaan tulee liittää malli edellä mainitusta sopimuksesta suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnön liitteeksi.

10.3 Asiakas ja Toimittaja noudattavat henkilöstön siirtoihin kulloinkin sovellettavia työoikeudellisia sääntöjä sekä vallitsevaa oikeuskäytäntöä.

11 YMPÄRISTÖ- JA SOSIAALISET NÄKÖKOHDAT

11.1 Valtionhallinnossa kiinnitetään huomiota julkisten hankintojen vastuullisuuteen eli ympäristö-, taloudellisiin ja sosiaalisiin näkökohtiin.

11.2 Toimittaja sitoutuu osaltaan kiinnittämään huomiota palvelun ympäristövaikutuksiin mm. pyrkimällä vähentämään energian ja materiaalien käyttöä sekä haitallisia ympäristövaikutuksia palvelun koko elinkaaren aikana sekä pyrkimällä edistämään vastuullisia elämäntapoja liitteessä 01 mainittujen ravintolapalveluihin liittyvien periaatepäätösten pohjalta. Selvitys Toimittajan ympäristöasioiden hallintatoimenpiteistä on puitesopimuksen liitteenä 07a.

11.3 Toimittajan on otettava toiminnassaan huomioon myös Asiakkaan mahdollisen ympäristö- tai yhteiskuntavastuun toteuttamiseen liittyvät toimintajärjestelmän vaatimukset ja tavoitteet.

11.4 Toimittaja vastaa siitä, että siivous- ja puhdistusaineet, -tarvikkeet, -välineet, -koneet ja -menetelmät ovat mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia. Käytettävien siivous- ja puhdistusaineiden tulee olla sellaisia, että ne eivät aiheuta haittaa tai terveydellistä vaaraa tilojen käyttäjille eivätkä vaurioita pintamateriaaleja. Asiakkaan pyynnöstä Toimittajan on esitettävä asiasta luotettava selvitys. Asiakkaalla on oikeus asiakaskohtaisessa sopimuksessa täsmentää siivousaineiden ympäristöystävällisyyttä koskevia vaatimuksia.

11.5 Toimittaja sitoutuu osaltaan kiinnittämään huomiota työttömien työllisyyden edistämiseen ja selvittämään yhteistyössä Hanselin ja/tai Asiakkaan kanssa

sopimuskaudella työttömien työllisyyden edistämiseen liittyviä keinoja. Toimittaja ja Hansel sopivat sopimuskaudella työttömien työllisyyden edistämistavoitteen raportoinnista. Asiakkaalla on oikeus suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä asettaa työllisyyden edistämiseen sopimuskaudella liittyviä tapauskohtaisia sopimusehtoja. Toimittajan yritys- ja yhteiskuntavastuuta koskeva selvitys on liitteenä 07b.

- 11.6 Toimittajan tulee raportoida Hanselille vähintään vuosittain yhteistyökokouksessa erikseen sovittavalla tavalla tekemistään ympäristöasioiden hallintatoimenpiteistä, työttömien työllisyyden edistämiseen liittyvistä toimenpiteistä ja muista vastuullisuuteen liittyvistä toimenpiteistä.

12 PALVELUJEN TUOTTAMINEN, ASIAKASKOHTAINEN SOPIMUS JA TILAAMINEN

- 12.1 Toimittaja ottaa kohteen haltuun, käynnistää palvelun tuottamisen ja tuottaa palvelut Asiakkaalle Asiakkaan tiloissa siten kuin tässä puitesopimuksessa, liitteessä 01 ja Asiakkaan asiakaskohtaisessa sopimuksessa ja mahdollisessa turvallisuussopimuksessa on tarkemmin sovittu.

Asiakaskohtainen sopimus

- 12.2 Asiakaskohtaisessa sopimuksessa Asiakas ja Toimittaja sopivat puitesopimukseen perustuvasta hankinnasta tarkemmin. Asiakaskohtaisessa sopimuksessa voidaan sopia muun muassa seuraavista asioista:

- asiakaskohtaisen sopimuksen kohde, sopimuskausi, asiakaskohtainen toteuttamistapa ja sisältö (ml. palvelun käyttöönottoa, kohteen haltuunottoa ja palvelun tuottamista koskevat tarkemmat ehdot, työajat, aikataulut, työtilat, työvälineet, avaimet, vesi ja sähkö sekä asiakaskohtaiseen sopimukseen liittyvät optiot)
- lisäpalvelujen tilaaminen
- vastuunjako ja osapuolten velvoitteiden täsmennykset (ml. henkilöstöä koskevat tarkemmat vaatimukset, perehdyttäminen, katselmuksot, sijaisjärjestelyt ja mahdolliset henkilöstösiirrot)
- alihankkijaselvitykset, selvitysten toimittamisajat ja poikkeustilanteet
- sopimussakkoasiat (alihankkijoiden käyttö, liiketoimintakielto, tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet ja työsuhteen vähimmäisehdot)
- laskutuksen ehdot kuten laskujen jakamiset, koonnit, erittelyt ja verkkolaskuoperaattori
- käytettävä tilaustenhallintajärjestelmä
- yhteistyömalli
- palvelun laadunhallinta ja -seuranta, asiakaspalautteiden ja reklamaatioiden hallinta sekä asiakastytytyväisyyden seuranta
- asiakaskohtainen raportointi
- tietoturva-asiat, turvallisuus ja salassapito
- palveludokumentaation käyttöoikeudet
- vastuullisuusasiat (ympäristö-, taloudelliset ja sosiaaliset näkökohdat)
- virhettä koskevan sopimussakon suuruus
- asiakaskohtaisen sopimuksen irtisanomisajat
- vastuuvakuutuksen suuruuden nostaminen 2.000.000 euroon

- 12.3 Asiakaskohtaista sopimusta sovelletaan tämän puitesopimuksen lisäksi Asiakkaan ja Toimittajan välisessä suhteessa. Asiakas ja Toimittaja eivät voi asiakaskohtaisessa sopimuksessa olennaisesti poiketa puitesopimuksessa sovittusta eivätkä sopia minkäänlaisista muutoksista Hanselin ja Toimittajan välisiä suhteita koskeviin ehtoihin.
- 12.4 Asiakaskohtaisen sopimuskauden aikana mahdollisista tarpeellisista muutoksista palveluun ja muutosten vaikutuksista sopimushintaan sovitaan kirjallisesti erikseen. Tällaiset muutokset eivät saa kuitenkaan olennaisia sopimusmuutoksia.
- 12.5 Toimittaja sitoutuu lähettämään kopion kustakin tehdystä asiakaskohtaisesta sopimuksesta Hanseliin sähköisessä muodossa. Jos Toimittaja ei lähetä asiakaskohtaista sopimusta Hanselin yhteyshenkilölle ja tämä tulee Hanselin tietoon, peritään Toimittajalta viivästyssakkoa 300 euroa/lähetettämätön asiakaskohtainen sopimus. Jos Toimittaja ei huomautuksestaan huolimatta lähetä asiakaskohtaista sopimusta Hanselin yhteyshenkilölle peritään viivästyssakko kaksinkertaisena.

Tilaaminen

- 12.6 Kokous- ja edustustarjoilun (kahvitukset ja tapahtumaruokailu), välipala- ja ateriapalvelutarjoilun sekä muiden erikseen tilattavien palvelujen tilaamisen periaatteet on määriteltä liitteessä 01. Asiakas sopii tarvittavat tilaamisen ja tilauksen peruuttamisen asiakaskohtaiset käytännöt asiakaskohtaisessa sopimuksessa.
- 12.7 Toimittaja sitoutuu siihen, että Asiakas voi tehdä sähköisiä tilauksia Toimittajalle Valtiokonttorin ylläpitämän tai muun Asiakkaan kanssa erikseen sovitun tilaustenhallinnan kokonaispalvelun kautta. Puitesopimuksen tekohetkellä käytössä olevan kokonaispalvelun kuvaus on esitetty liitteessä 08. Puitesopimuksen tekohetkellä tilaustenhallinnan kokonaispalvelua valtiolle tuottaa Basware Oyj.
- 12.8 Valtiokonttorin tavoitteena on käynnistää uusi kilpailutus tilaustenhallinnan kokonaispalvelusta vuonna 2017. Toimittaja sitoutuu sopimuskauden aikana ottamaan käyttöön uuden tilaustenhallinnan kokonaispalvelun vähintään vastaavan tasoisena kuin tässä puitesopimuksessa on edellytetty, jos siitä ei aiheudu Toimittajalle merkittäviä kustannuksia. Hansel ilmoittaa Toimittajalle uuden tilaustenhallinnan kokonaispalvelun käyttöönotosta viimeistään kolme (3) kuukautta ennen sen käyttöönottoa tässä puitejärjestelyssä.

13 YHTEISTYÖ JA PALVELUN MUUTOKSET SOPIMUSKAUDELLA

- 13.1 Toimittaja sitoutuu yhteistyöhön mahdollisten muiden Asiakkaalle palveluja kulloinkin tuottavien palveluntuottajien kanssa siten, että palvelujen muodostama kokonaisuus toimii Asiakkaan kannalta mahdollisimman joustavasti ja keskeytyksettä. Palveluntuottajien yhteistyö on järjestettävä siten, ettei palvelun tuottajien liike- tai ammattisalaisuudet paljastu.
- 13.2 Jos yhteistyön tarve muuttuu sopimuskauden aikana ja tästä aiheutuu lisäkuluja Toimittajalle, on Toimittajan ja Asiakkaan sovittava kulujen jakamisesta ennen lisäkuluja aiheuttavaan toimintaan ryhtymistä.

- 13.3 Toimittaja ja Hansel voivat perustaa yhteistyöryhmän puitesopimuksen mukaisten palvelujen, toiminnan, laadun sekä puitesopimuksen seurannan kehittämiseksi. Yhteistyöryhmä kokoontuu tarpeen mukaan. Asiakkaiden edustajia voidaan kutsua mukaan yhteistyöryhmään.
- 13.4 Toimittajan ja Asiakkaan välisessä yhteistyössä noudatetaan, mitä puitesopimuksen kohdassa 18 ja liitteessä 01 on sovittu. Yhteistyömallia voidaan tarkentaa asiakaskohtaisessa sopimuksessa.
- 13.5 Sopimuskauden aikana Asiakkaan palvelujen tarve ja/tai sisältö voi muuttua Asiakkaiden organisaation, tehtävien ja yhteiskunnan palvelujen kehittymisen tai muuttumisen mukaisesti.
- 13.6 Jos palvelujen tarve, henkilömäärä ja/tai volyymi muuttuvat asiakaskohtaisen sopimuksen sopimuskauden aikana merkittävästi, on Asiakkaan ilmoitettava siitä Toimittajalle. Muutoksen vaikutuksista sovitaan Toimittajan ja Asiakkaan kesken asiakaskohtaisessa sopimuksessa sovitulla tavalla. Yhteistyön kehittämisestä ja siihen liittyvistä tapaamisista Toimittaja ei saa periä erillisiä kustannuksia tai maksuja.

14 HINNAT JA HINNANMUUTOKSET

- 14.1 Asiakkaan palvelua koskevat hinnat ja hinnoitteluperusteet määräytyvät Asiakkaan tekemän suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnön ja tarjouksen perusteella ja ne ovat asiakaskohtaisen sopimuksen hintaliitteessä.
- 14.2 Ilmoitetut hinnat ovat arvonlisäverottomia.
- 14.3 Ellei Asiakas ole suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä ole toisin edellyttänyt, sisältävät ravintolapalvelujen hinnat sekä asiakaskohtaisten hinnastojen hinnat palvelutyön ja palvelunhallinnan lisäksi asiakaskohtaisessa hinnastossa tehtäväkohtaisesti mainitut työsuoritteet, määrät ja materiaalit ym., kuten
- kokous- ja edustustarjoilujen kuljetukset kokous- ja edustustiloihin sekä muihin asiakkaan määrittämiin tiloihin
 - tarjoilut kokous- ja edustustiloissa ja muissa asiakkaan määrittämissä tiloissa
 - pöytäliinat ja servetit sekä pöytäkoristeet ja kukkalaitteet, ei kuitenkaan kokous- ja edustustarjoiluihin erikseen tilatut em. tuotteet
 - palveluhenkilöstön työasut ja niiden huollon
 - palveluun liittyvät dokumentaatiot
- 14.4 Asiakkaalta ei peritä pientoimitus- tai laskutuslisiä.
- 14.5 Asiakaskohtaiset hinnat ovat puitejärjestelykilpailutuksen perusteella kiinteinä voimassa 1.3.2017-31.12.2018.
- 14.6 Kiinteän kauden jälkeen Toimittaja voi tehdä hinnanmuutosesityksiä enintään kerran vuodessa siten, että muutokset tuleva voimaan vuosittain 2.1. alkaen.
- 14.7 Hintoja voidaan muuttaa seuraavien edellytysten täyttyessä:

- (i) Hinnanmuutos perustuu puitesopimuksen kohteena olevien tuotteiden ja palveluiden todelliseen yleiseen kustannuskehitykseen. Todellista yleistä kustannuskehitystä tarkasteltaessa otetaan huomioon kohdassa 14.8 mainittu indeksi;
- (ii) Hinnanmuutoksen peruste on syntynyt puitesopimuksen voimaantulon jälkeen;
- (iii) Hinnanmuutoksen peruste vaikuttaa välittömästi puitesopimuksen mukaisen tuotteen tai palvelun hintaan;
- (iv) Sopimuskauden aikana kumulatiivinen hinnankorotus kunkin yksikköhinnan osalta on alle 15 % kahvikupin yksikköhintaa lukuun ottamatta, jonka osalta em. hinnankorotus voi olla enintään 20%; ja
- (v) Hinnanmuutoksen peruste ei johdu Toimittajan omasta toiminnasta (pois lukien yleinen palkkakehitys).

14.8 Toimittaja voi esittää palvelua koskeviin asiakaskohtaisiin sopimushintoihin muutoksia perustuen enintään seuraaviin indekseihin.

Palkkakustannusten osalta muutos voi perustua Tilastokeskuksen julkaisemaan Palvelujen tuottajahintaindeksiin, perusvuosi 2010 = 100 (56 Ravitsemistoiminta) . Palvelujen tuottajahintaindeksi voi vaikuttaa enintään 45 %:iin asiakaskohtaisista sopimushinnoista. Vertailulukuna pidetään vuosittain hinnanmuutoksen voimaantulovuotta edeltäneen vuoden kolmannen kalenterineljänneksen julkaistua lukua. Peruslukuna pidetään vertailulukua vuotta aiempaa vastaavaa kolmannen kalenterineljänneksen lukua.

Esimerkki: Perusluku on III/2017. Vertailuluku on III/2018.

Elintarvikehintojen osalta muutos voi perustua Tilastokeskuksen julkaisemaan Elintarvikkeiden tukkuhintaindeksiin, perusvuosi 1949= 100. Elintarvikkeiden tukkuhintaindeksi voi vaikuttaa enintään 45 %:iin asiakaskohtaisista sopimushinnoista. Vertailulukuna pidetään vuosittain hinnanmuutoksen voimaantulovuotta edeltäneen vuoden syyskuun julkaistua lukua. Peruslukuna pidetään vertailulukua vuotta aiempaa vastaavaa syyskuun lukua.

Esimerkki: Perusluku on syyskuu/2017. Vertailuluku on syyskuu/2018.

Selvyiden vuoksi todetaan, että em. indeksit vaikuttavat yhteensä enintään 90 %:sesti sopimushintoihin, joten 10 % on ns. kiinteää osaa.

14.9 Hinnantarkistuksista ja niihin liittyvistä perusteista Toimittaja sopii Asiakkaan ja Hanselin kanssa.

14.10 Toimittajan tulee tehdä vähintään 60 päivää ennen aiottua hinnanmuutosta selvitys hinnanmuutoksen perusteista Hanselin liitteen 09 mukaiselle yhteys henkilölle kirjallisesti.

14.11 Hansel ilmoittaa Toimittajalle yhden (1) kuukauden kuluessa hinnanmuutosesityksen vastaanottamisesta, jos se ei hyväksy esitettyä hinnanmuutosta. Jos ilmoitusta ei anneta, katsotaan Hanselin hyväksyneen hinnanmuutoksen. Hansel ilmoittaa hyväksytystä hinnanmuutoksesta keskitetysti Asiakkaalle.

- 14.12 Jos Hansel on hyväksynyt Toimittajan esittämän yleisen hinnanmuutoksen, Toimittaja voi muuttaa asiakaskohtaisen sopimusten hintoja enintään Hanselin hyväksymää yleistä hinnanmuutosta vastaavasti asiakaskohtaisessa sopimuksessa sovitusta päivämäärästä alkaen. Toimittajan tulee ilmoittaa Asiakkaille Hanselin hyväksymästä hinnanmuutoksesta asiakaskohtaisessa sopimuksessa tarkemmin sovitussa ajassa ennen hinnankorotuksen voimaantuloa. Hinnanmuutos tulee voimaan sopimusmuutoksen tultua allekirjoitetuksi.
- 14.13 Asiakaskohtaisten sopimusten hinnat ovat kiinteinä voimassa vähintään yhden (1) vuoden kulloisenkin asiakaskohtaisen sopimuksen tai sen hinnankorotuksen voimaantulosta.
- 14.14 Selvyyden vuoksi todetaan, että Hanselilla on myös oikeus vaatia, että hintoja alennetaan kohdan 14.7-14.8 perusteella.
- 14.15 Toimittaja on edellä sanotusta huolimatta oikeutettu alentamaan hintojaan milloin tahansa. Mahdolliset hintoja alentavat muutokset otetaan välittömästi huomioon Asiakkaan hyväksi. Toimittajan tulee ilmoittaa hinnan alennuksista Asiakkaille.
- 14.16 Toimittajalla on edellä sanotusta huolimatta kuitenkin oikeus huomioida hinnoittelussaan asiakaskohtaisen sopimuksen tekemisen jälkeen tapahtuneista viranomaisien määräämistä uusista julkisista maksuista tai olemassa olevien korotuksista, arvonlisäveron noususta tai sen kantamisperusteiden muutoksista tai pakottavista viranomais määräyksistä aiheutuvista kustannuksista aiheutuneet välittömät kustannukset edellyttäen, että ne eivät ole olleet sopimusta tehtäessä tiedossa ja että kustannukset on tarkoitettu periä asiakas hinnoista. Sanottu koskee myös kiinteää hintaa.
- 14.17 Jos puitesopimuksen mukaisista hinnankorotusperusteista ei päästä yksimielisyyteen, sopijapuolilla on mahdollisuus irtisanoa puitesopimus kohdan 32.6 mukaisesti. Jos asiakaskohtaisen sopimuksen hinnanmuutoksista ei päästä yksimielisyyteen, asiakaskohtaisen sopimuksen sopijapuolilla on mahdollisuus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus puitesopimuksen kohdan 32.6 mukaisesti, ellei toisin ole sovittu asiakaskohtaisessa sopimuksessa.
- 14.18 JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 9 ei sovelleta.

15 LASKUTUS JA MAKSUEHTO

- 15.1 Toimittaja perii maksun pääsääntöisesti suoraan palvelunkäyttäjiltä henkilöstö- ja opiskelijaruokailun osalta.
- 15.2 Toimittaja laskuttaa Asiakkaalta Asiakkaan erikseen tilaamat kokous- ja edustustarjoilut (kahvitukset ja tapahtumaruokailut), välipala- ja ateriapalvelutarjoilut sekä muut Asiakkaan erikseen tilaamat lisäpalvelut jälkikäteen kerran kuukaudessa yksikkö- ja/tai osastokohtaisesti koontilaskulla. Toimittajan on hyväksyttävä palvelunkäyttäjän maksutavoiksi ainakin käteinen, lounasetua koskevat setelit, kortit ja vastaavat mobiilisovellukset, SEPA-kortit, yleisimmät luottokortit sekä valtion maksuaikakortti. Asiakkaan henkilöstöön kuuluvilla palvelunkäyttäjillä on mahdollisuus ostaa myös ruokalippuja. Toimittaja perii maksun ruokalipuista palvelunkäyttäjiltä tai laskuttaa ne kuukausittain Asiakkaalta. Asiakkaan palvelunkäyttäjillä oikeus käyttää maksamiseen myös

ns. Hanselin prepaid-korttia, jos Asiakas on näin etukäteen sopinut Toimittajan kanssa. Prepaid-kortin käyttö edellyttää kortinlukijaa, jossa on reaaliaikainen pankkiyhteys saldon tarkistamiseksi.

- 15.3 Muut kuin palvelunkäyttäjän maksamat maksut maksetaan laskun perusteella.
- 15.4 Lasku erääntyy maksettavaksi 21 päivän kuluttua hyväksyttävän laskun saapumisesta. Hanselille maksettavan palvelumaksun maksuajasta on kuitenkin sovittu jäljempänä kohdassa 23.4.
- 15.5 Toimittajan tulee eritellä Asiakkaalle lähetettävät laskut kohde- ja palvelukohteisesti. Erikseen tilattujen lisäpalvelujen osalta tulee vähintään yksilöidä tuotettu palvelu, kohde, tuntimäärä, toimitusaika sekä tilaustunnus. Asiakaskohteisessa sopimuksessa voidaan sopia laskutusperusteiden erittelyistä sekä myös muista laskutuskausista, koontijärjestelyistä ja muista laskutusjärjestelyistä.
- 15.6 Jos Asiakas ei maksa virheetöntä laskua viimeistään eräpäivänä, on Toimittajalla oikeus periä viivästyskorkoa korkolain perusteella sekä kohtuulliset perintäkulut.
- 15.7 Asiakkaalla on palvelun virheen perusteella oikeus pidätyä maksamasta palvelun hintaa. Asiakas ei kuitenkaan saa pidättää rahamäärää, joka ilmeisesti ylittää ne vaatimukset, joihin hänellä virheen perusteella on oikeus. Jos virheellisen palvelun johdosta on hankittu korvaava palvelu, Asiakkaalla on oikeus pidättää maksamattomasta hinnasta korvaavasta palvelusta aiheutuneet kustannukset.
- 15.8 Asiakkaan niin edellyttäessä Toimittaja lisää verkkolaskun määrättyyn kenttään tiliöintiä koskevan viitetiedon (TK1-alkuinen, kun kyse on erikseen tilatuista lisäpalveluista tai tuotteista) tai sopimuskohdistusta koskevan viitetiedon (VSK1-alkuinen, kun kyse on säännöllisesti toistuvasta kuukausiveloituksesta). Asiakas ilmoittaa viitetietojen käyttöönnotosta ja niiden tarkemmasta muodosta Toimittajalle erikseen.
- 15.9 Toimittaja lisää puitesopimusmyyntiin perustuviin laskuihin viitteen "valtion ps" (=valtion puitesopimus) mahdollista tarkastusta varten.
- 15.10 Toimittaja laskuttaa valtionhallinnon Asiakasta verkkolaskulla. Verkkolaskun mukana voi olla myös sähköisiä liitetiedostoja. Valtionhallinnon verkkolaskuoperaattori on tällä hetkellä OpusCapita Group Oy tai asiakaskohtaisessa sopimuksessa määritelty muu verkkolaskuoperaattori. Valtionhallinnon käytössä olevat verkkolaskuosoitteet löytyvät Valtiokonttorin kotisivuilta, osoite sopimuksentekohetkellä www.valtiokonttori.fi/verkkolaskutus. Asiakkaan niin edellyttäessä Toimittaja laskuttaa Asiakasta paperisella laskulla, josta ei saa periä lisäveloitusta. Budjettitalouden ulkopuolisella Asiakkaalla ja Hanselilla on oikeus poiketa edellä mainitusta operaattorista.
- 15.11 JYSE 2014 Palvelut ehtojen lukua 10 ei sovelleta.

16 MAKSUAIKAKORTTI

- 16.1 Toimittaja sitoutuu hyväksymään valtion maksuaikakortin maksuvälineeksi sopimuksen mukaisten palvelujen maksamisessa. Valtion maksuaikakortti on

sopimuksen tekohetkellä MasterCard -järjestelmään kuuluva Nordea Rahoitus Suomi Oy:n First Card.

- 16.2 Toimittaja sitoutuu siihen, että Asiakas saa valtion maksuaikakortilla maksa-essaan samat tässä sopimuksessa määritellyt sopimushinnat, alennukset ja edut kuin muillakin maksutavoilla.
- 16.3 Mikäli valtion maksuaikakortin tunnistaminen, alennusten myöntäminen ja raportointitietojen toimittaminen edellyttää muutosten tekemistä Toimittajan järjestelmiin, vastaa Toimittaja näiden muutosten tekemisestä ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

17 ILMOITUSVELVOLLISUUS

- 17.1 Toimittaja on velvollinen viipymättä ilmoittamaan Asiakkaalle keittiö- ja ravintolatiloissa havaitsemansa viat ja puutteet, jotka ilmenevät palvelun tuottamisen yhteydessä ja jotka saattavat aiheuttaa haittaa tai vahingonvaaraa kiinteistölle tai henkilölle, taikka vaikeuttavat Toimittajan sopimuksen mukaisen suorituksen täyttämisen. Asiakas ryhtyy viipymättä tarpeellisiin toimenpiteisiin havaitun puutteen tai vian poistamiseksi.
- 17.2 Asiakas ilmoittaa Toimittajan yhteyshenkilölle Toimittajan toimintaan vaikuttavista seikoista sekä havaitsemistaan epäkohdista.
- 17.3 Mikäli kiinteistön viat ja puutteet voivat aiheuttaa vaaran Toimittajan työntekijöiden työturvallisuudelle, Toimittaja vapautuu sopimustehtävien suorittamisesta kunnes vika tai puute on korjattu ilman, että Asiakkaalle ja Toimittajalle syntyy oikeus purkaa sopimus.

18 PALVELUN LAATU JA LAADUNSEURANTA

- 18.1 Palvelun on koko sopimuskauden vastattava sitä, mitä on sovittu tässä puitesopimuksessa ja asiakaskohtaisessa sopimuksessa. Palvelun on myös vastattava palvelun sisällöstä, suorituksesta tai muista palvelun laatuun liittyvistä seikoista Hanselille ja Asiakkaalle annettuja tietoja.
- 18.2 Palvelun ja työn laadun ensisijainen seurantavastuu on Toimittajalla.
- 18.3 Toimittaja seuraa palvelun toteutumista ja valvoo palvelun laatua sekä raportoi Asiakkaalle palvelun tuottamiseen liittyvistä seikoista liitteessä 01 ja asiakaskohtaisessa sopimuksessa tarkemmin sovitulla tavalla.
- 18.4 Toimittajalla tulee olla toimiva omavalvontajärjestelmä viranomaismääräysten mukaisesti. Oiva-tarkastusten raportit tulee antaa Asiakkaalle tiedoksi pyydettyä.
- 18.5 Asiakas suorittaa laadunseurantaa omien tarpeidensa mukaisesti ja voi osallistua Toimittajan suorittamaan laadunarviointiin. Toimittajan on toimitettava Asiakkaan laadunseurantaa varten pyytämät tiedot sovittuun määräaikaan mennessä. Asiakkaan itse suorittama Toimittajan palveluun kohdistuva laadunseuranta ei vähennä Toimittajan vastuuta.
- 18.6 Asiakas ja Toimittaja tapaavat sovituin väliajoin sopimuksenseurantapalaverissa ja kehityskokouksissa. Sopijapuolet käsittelevät muun muassa palvelun

toteutumiseen, laatuun, reklamaatioihin, asiakaspalautteisiin ja tuleviin palvelutarpeisiin liittyviä asioita.

- 18.7 Toimittajalla tulee olla toimiva asiakaspalautejärjestelmä. Toimittaja sitoutuu kustannuksellaan toteuttamaan vähintään kerran vuodessa asiakastyytyväisyysmittauksen kaikilla Toimittajan tämän puitesopimuksen piiriin kuuluvilla Asiakkailla. Asiaksmittaus toteutetaan sähköisesti.
- 18.8 Asiakastyytyväisyyskyselyjen tuloksista tulee säännöllisesti raportoida Hanselille ja Asiakkaalle ja käydä Asiakkaan kanssa läpi. Asiakaspalautejärjestelmän sisällöstä ja yksityiskohdista sekä asiakastyytyväisyyskyselyn tekemisestä ja tulosten raportoinnista voidaan sopia tarkemmin asiakaskohtaisessa sopimuksessa.
- 18.9 Sen lisäksi mitä tässä puitesopimuksessa ja sen liitteissä on sovittu, voivat Asiakas ja Toimittaja sopia laadun seurannasta ja siihen mahdollisesti liittyvästä kannuste-/sakkomallista tarkemmin asiakaskohtaisessa sopimuksessa.
- 18.10 Asiakkaalla on oikeus varmistua siitä, että sopimuksessa sovitut ja tehdyt työt vastaavat toisiaan. Tässä tarkoituksessa Asiakkaalla on oikeus tarkastaa kohdetta ja palvelun sisältöä sopimuksen kohdan 25 perusteella.
- 18.11 Toimittajan palvelutuotannossa noudattamien laadunvarmistustoimenpiteiden kuvaus on liitteessä 06.
- 18.12 JYSE 2014 Palvelut lukua 4 eikä 5 ei sovelleta.

19 VIRHE, REKLAMAATIOT JA VIRHEEN SEURAAMUKSET

- 19.1 Jos palvelu poikkeaa sovitusta, ei vastaa siitä annettuja määrittelyjä tai Toimittaja ei muilta osin täytä sille asetettuja sopimusvelvoitteita, palvelussa on virhe.
- 19.2 Asiakas lähettää palvelun virhettä tai muuta sopimusvelvoitteen laiminlyöntiä koskevat kirjalliset reklamaatiot viipymättä ja viimeistään seitsemän (7) päivän kuluessa virheen tai poikkeaman havaitsemisesta asiakaskohtaisessa sopimuksessa sovitulle Toimittajan ja Hanselin liitteen 09 mukaisille yhteyshenkilöille. Reklamaatiot on tehtävä kirjallisesti. Reklamaation Hanselille lähettämättä jättämistä ei kuitenkaan katsota Asiakkaan reklamaatiovelvollisuuden laiminlyönniksi suhteessa Toimittajaan.
- 19.3 Asiakas lähettää Toimittajan lähettämiä laskuja koskevat reklamaatiot viipymättä ja viimeistään seitsemän (7) päivän kuluessa virheen havaitsemisesta asiakaskohtaisessa sopimuksessa sovitulle Toimittajan liitteen 09 mukaiselle laskutusyhteyshenkilölle. Reklamaatiot on tehtävä kirjallisesti.
- 19.4 Toimittajan tulee omalla kustannuksellaan selvittää virheen syy ja huolehtia virheen korjaamisesta.
- 19.5 Asiakkaan yhteyshenkilön sähköpostitse Toimittajan asiakaskohtaisessa sopimuksessa ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen lähettämiin huomautuksiin tulee Toimittajan vastata arkipäivinä 24 tunnin kuluessa niiden lähettämisestä. Vastauksessa on kerrottava, miten asia on korjattu tai tullaan korjaamaan ja missä aikataulussa. Asiakaskohteissa, joissa palvelua tuotetaan vähintään kuutena päivänä viikossa, sovitaan erikseen huomautuksiin vastaamisesta.

- 19.6 Toimittajan tulee korjata virheellinen suoritus viipymättä ja viimeistään seitsemän (7) päivän kuluessa reklamaation saapumisesta, ellei asiakaskohtaisessa sopimuksessa toisin sovita. Asiakkaan ja Toimittajan erikseen sopimat kiireelliset työt on kuitenkin hoidettava välittömästi reklamoinnin jälkeen.
- 19.7 Toimittajan tulee suorittaa viivytyksettä toimenpiteitä, joilla poistetaan virheiden syyt ja ehkäistään niiden toistuminen. Toimenpiteiden tulee olla asianmukaisia virheiden aiheuttamiin vaikutuksiin nähden. Toimittajan tulee tiedottaa määrittämänsä ja tekemänsä korjaavat toimenpiteet Asiakkaalle viipymättä ja Hanselille puolivuositain.

Virheen seuraamukset

- 19.8 Asiakkaalla on virheen perusteella oikeus pidätyä maksamasta palvelun hintaa. Asiakas ei kuitenkaan saa pidättää rahamäärää, joka ilmeisesti ylittää ne vaatimukset, joihin hänellä on virheen perusteella oikeus.
- 19.9 Jos Toimittajasta johtuvaa virhettä ei voida korjata tai jos Toimittaja ei korjaa virhettä kohtuullisessa ajassa, on Asiakkaalla oikeus Toimittajan kustannuksella hankkia Toimittajan sopimusvelvoitteeseen kuuluva, korvaava vastaavan tasoinen palvelu kolmannelta. Asiakkaan on pyrittävä ilmoittamaan Toimittajalle oikeutensa käyttämisestä ennen korvaavan palvelun hankkimista. Oikeus koskee yksittäisen palvelutapahtuman virhettä.
- 19.10 Mikäli virheellä tai sen korjauksen laiminlyönnillä on Asiakkaalle olennainen merkitys, Asiakkaalla on aina lisäksi oikeus vahingonkorvaukseen kohdan 30 mukaisesti ja oikeus asiakaskohtaisen sopimuksen irtisanomiseen tai purkamiseen kohdan 32 mukaisesti.
- 19.11 Toimittajan tulee koota yhteen neljännesvuositain Asiakkailta tulleet reklamaatiot sekä tekemänsä korjaavat toimenpiteet ja raportoida ne Hanselille.
- 19.12 JYSE 2014 Palvelut lukua 13 ei sovelleta.

20 VIIVÄSTYMINEN, VIIVÄSTYSSAKKO JA HYVITYS

- 20.1 Toimittajan tulee ilman aiheetonta viivästystä ilmoittaa Asiakkaalle havaitessaan palvelun tuottamisen tai muun sopimusvelvoitteen suorittamisen viivästyvän tai jos on ilmeistä, että palvelun tuottaminen tai muun sopimusvelvoitteen suorittaminen tulee viivästymään. Toimittajan on lisäksi ilmoitettava viivästyksen syy ja sen vaikutus sekä uusi toimitus- tai toimimisaika.
- 20.2 Jos Asiakkaan erikseen tilaamat kokous- ja edustustarjoilut (kahvitukset ja tapahtumaruokailut) viivästyvät Toimittajasta johtuvasta syystä olennaisesti tai poikkeavat sisällöltään olennaisesti siitä, mitä on tilattu, Asiakkaalla on oikeus saada Toimittajalta 25 %:n hyvitys tehdyn tilauksen arvosta. Asiakkaalla on lisäksi oikeus vaatia Toimittajaa toteuttamaan tilaus oikeansisältöisenä, jos se on mahdollista. Toimittajalla ei ole oikeutta laskuttaa toimittamatta jääneestä tilauksesta.
- 20.3 Asiakkaalla on oikeus saada Toimittajalta viivästyssakkoa kohdassa 3.3 mainitun lisäpalvelun tuottamisen viivästymisestä. Viivästyssakko on yksi (1) viivästyneen palvelun arvonlisäverottomasta arvosta jokaiselta alkavalta seitsemän (7) vuorokauden pituiselta ajanjaksolta, jolla palveluntuottaja ylittää sovitun määräpäivän. Viivästyssakkoa peritään enintään kymmeneltä (10) viikolta.

- 20.4 Toimittaja ottaa huomioon mahdolliset hyvitykset seuraavan laskun yhteydessä. Jos Toimittaja ei huomioi edellä mainittua hyvitystä, Asiakkaalla on oikeus pyytää Toimittajalta hyvityslasku tai vähentää hyvitys Toimittajalle tapahtuvista maksuista.
- 20.5 Jos Toimittajasta johtuvaa viivästystä ei voida korjata tai jos Toimittaja ei korjaa viivästystä kohtuullisessa ajassa, on Asiakkaalla oikeus Toimittajan kustannuksella hankkia Toimittajan sopimusvelvoitteeseen kuuluva, korvaava vastaavan tasoinen palvelu kolmannelta. Asiakkaan on pyrittävä ilmoittamaan Toimittajalle oikeutensa käyttämisestä ennen korvaavan palvelun hankkimista. Oikeus koskee yksittäisen palvelutapahtuman viivästystä.
- 20.6 JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 12 ei sovelleta.

21 YLIVOIMAINEN ESTE

- 21.1 Ylivoimaiseen esteeseen sovelletaan JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 14 tässä puitesopimuksessa ja Toimittajan ja Asiakkaan välisessä sopimussuhteessa.

22 OMISTUS- JA IMMATERIAALIOIKEUDET

- 22.1 Asiakas omistaa kaikki palvelun tuloksena syntyneet, siihen liittyvät ja Asiakkaalle luovutetut palveludokumentaatiot.
- 22.2 Palveludokumentaation immateriaalioikeuksiin sovelletaan JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 20 Hanselin ja Toimittajan välisessä sopimussuhteessa sekä Toimittajan ja Asiakkaan välisessä sopimussuhteessa.
- 22.3 Asiakas ja Toimittaja voivat sopia tarkemmin asiakaskohtaisessa sopimuksessa palveludokumentaation omistus-, tekijän- ja käyttöoikeuksista.

23 HANSELIN PALVELUMAKSU

- 23.1 Toimittaja maksaa Hanselille palvelumaksun ja sisällyttää sen sopimushintoihinsa. Palvelumaksu peritään puitesopimukseen perustuvista Asiakkaan Toimittajalta tilaamista ja Asiakkaiden maksamista kokous- ja edustustarjoiluista (kahvituksista ja tapahtumatarjoiluista), välipala- ja ateriapalveluista sekä muista Asiakkaan Toimittajalta tilaamista ja Asiakkaiden maksamista palveluista. Palvelumaksu lasketaan Toimittajan tuottamien em. palveluiden arvonlisäverottomasta kokonaislaskutuksesta. Selvyyden vuoksi todetaan, että Asiakkaalla tarkoitetaan kohdan 2.2 mukaista asiakasta, ei Asiakkaan tai muuta loppukäyttäjää.
- 23.2 Palvelumaksu on sopimuksentekohetkellä 1,0 % (palvelumaksu lasketaan verottomasta hinnasta ja siihen lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero).

Esimerkki Hanselin palvelumaksun vaikutuksesta:

Asiakkaan tilaamien palvelujen hinta (alv 0 %) ilman Hanselin palvelumaksua on 400 euroa. (x)

Hanselin palvelumaksu, joka lasketaan tarjouksessa ilmoitetusta hinnasta, on 1,0 % (0,01). (y)

Tarjouksessa ilmoitettava hinta = $x / (1-y)$

*Esimerkin luvuilla ilmaistuna tarjottava hinta = $400 / (1-0,01)$
= 404,04 euroa.*

- 23.3 Hanselilla on oikeus muuttaa palvelumaksua ilmoittamalla siitä Toimittajalle kirjallisesti. Toimittaja muuttaa palveluiden hintoja palvelumaksun muutoksen verran Hanselin ilmoittamasta ajankohdasta lukien. Tämän jälkeen Toimittaja perii Asiakkailta hinnan, joka sisältää uuden palvelumaksun.
- 23.4 Palvelumaksu laskutetaan Toimittajalta kuukausittain jälkikäteen. Ellei palvelumaksua koskevassa laskussa ole eräpäivää, lasku erääntyy maksettavaksi 14 päivän kuluttua laskun vastaanottamisesta. Viivästyskorko on korkolain mukainen. Palvelumaksun laskutus tapahtuu verkkolaskulla tai sähköpostin liitteenä lähetettävällä laskulla Hanselin laskutusprosessin mukaisesti. Toimittaja vastaa kaikista sille palvelumaksun laskutuksesta ja maksamisesta aiheutuvista kustannuksista.

24 RAPORTOINTI

Raportointi Hanselille

- 24.1 Toimittaja toimittaa Hanselille ilman eri veloitusta kuukausittain raportin puitesopimuksen perusteella Asiakkaille toimitettujen tuotteiden ja palvelujen kokonaislaskutuksesta. Toimittaja on velvollinen toimittamaan raportin myös silloin, kun laskutusta ei ole ollut (nollaraportti). **Raportointivelvoite koskee myös palvelunkäyttäjien maksamia palveluja. Palvelunkäyttäjän maksamista palveluista Toimittajalla ei ole kuitenkaan velvollisuus maksaa palvelumaksua Hanselille.**
- 24.2 Raportointivelvoite päättyy, kun kaikki tämän puitesopimuksen ja asiakaskoh- taisten sopimusten perusteella tehdyt tilaukset on laskutettu ja raportoitu.
- 24.3 Kuukausiraportti toimitetaan seuraavan kuukauden 7. päivään mennessä Hanselin raportointijärjestelmään käyttäen Hanselin liitteenä 05 olevaa rapor- tointimallia ja Hanselin asiakashierarkiaa. Jos Toimittajan sopimuksen mukai- nen raportointi Hanselille viivästyy määräajasta, Hanselilla on oikeus sopimus- sakkoon, joka on määrältään yksi prosentti raportoitavien tapahtumien ar- vosta, kuitenkin enintään 1000 euroa/raportti. Oikeus sopimussakkoon edel- lyttää kuitenkin Hanselin kirjallista huomautusta (esim. raportointijärjestel- mästä lähtevä sähköposti) raportoinnin viivästymisestä ja sitä, että raporttia ei ole toimitettu kolmen (3) päivän kuluessa huomautuksesta.
- 24.4 Mikäli käy ilmi, että Toimittaja on myynyt puitesopimuksen mukaisia palve- luita puitejärjestelyyn liittyneelle Asiakkaalle, eikä ole niitä raportoinut, on Toimittajan välittömästi raportoitava myynti Hanselille. Tällaisesta myynnistä Hanselilla on oikeus veloittaa palvelumaksu kaksinkertaisena. Mikäli Toimit- taja ei huomautuksesta huolimatta raportoi myyntiä Hanseliin, voi Hansel ar- vioida myynnin ja laskuttaa palvelumaksun kaksinkertaisena arvion mukai- sesti.

- 24.5 Toimittaja sitoutuu raportoimaan kuukausiraportoinnin yhteydessä Hanselille valtion maksuaikakorteilla tehdyt tämän puitesopimuksen piiriin kuuluvien palveluiden hankinnat. Mikäli Toimittajalla ei ole mahdollisuutta raportoida Asiakkaan valtion maksuaikakorteilla tekemiä, puitesopimuksen piiriin kuuluvien palveluiden hankintoja Hanselille, on Hanselilla mahdollisuus seurata valtion maksuaikakorteilla tehtäviä hankintoja valtion maksuaikakortin toimittajan tuottamista raportointijärjestelmistä ja laskuttaa palvelumaksu maksuaikakorttitoimittajan raportoinnin perusteella. Tällaisessa tilanteessa palvelumaksu laskutetaan kaikista Asiakkaan Toimittajalta tekemistä tätä palvelua koskevista korttistoista.
- 24.6 Hansel kehittää parhaillaan uutta automatisoitua raportointitapaa. Kun uusi raportointitapa on mahdollinen, Hansel ja Toimittaja neuvottelevat uuteen raportointiin siirtymisestä.

Muu raportointi Hanselille ja Asiakkaalle

- 24.7 Puitesopimuksen liitteessä 01 on kuvattu niitä seikkoja, joista voi Toimittaja raportoida kirjallisesti ja veloituksetta Hanselille ja Asiakkaalle.
- 24.8 Asiakkaan ja Toimittajan välisestä raportoinnista, kuten raportoitavista seikoista, raportointiaikataulusta sekä raportoinnin virheen seurauksista sovitetaan asiakaskohtaisessa sopimuksessa. Hanselin ja Toimittajan välisestä raportoinnista, kuten raportoitavista seikoista, raportointiaikataulusta sekä raportoinnin virheiden seurauksista sovitetaan yhteistyökokouksessa.

25 TARKASTUSOIKEUS

- 25.1 Asiakkaalla ja/tai Hanselilla on puitesopimuksen ja asiakaskohtaisten sopimusten sopimuskausien aikana oikeus tarkastaa tai kustannuksellaan teettää kolmannella riippumattomalla taholla tarkastus sen selvittämiseksi, onko palvelu vaatimusten mukainen ja onko Toimittaja toiminut puitesopimuksen ja asiakaskohtaisen sopimuksen mukaisesti.
- 25.2 Asiakkaan turvallisuusvaatimuksiin liittyvästä tarkastusoikeudesta voidaan sopia tarkemmin asiakaskohtaiseen sopimukseen liittyvässä turvallisuussopimuksessa.
- 25.3 Hanselilla on oikeus lisäksi teettää kustannuksellaan kolmannella riippumattomalla taholla (esim. laillistettu tilintarkastaja tai muu auditointipätevyyden omaava taho) tarkastus sen selvittämiseksi, onko Toimittaja täyttänyt tämän puitesopimuksen mukaisen raportointivelvoitteensa ja palvelumaksun maksuvelvoitteensa sekä muutoin toiminut puitesopimuksen mukaisesti. Mikäli tarkastuksessa tai muulla tavoin todetaan, että Toimittaja on jättänyt raportointimatta sopimuksen mukaisia myyntejä Hanselille, Toimittaja on velvollinen korvaamaan tarkastuskustannukset sekä raportoimaan puuttuvat myynnit kohdan 24 mukaisesti.
- 25.4 Toimittaja on velvollinen tarjoamaan tarkastajalle tarvittavat työtilat ja antamaan tarvittavat tiedot tarkastuksen suorittamiseksi. Muun ohella Toimittaja on aina velvollinen näyttämään tarkastajalle tiedot puitejärjestelyyn liittyneiden Asiakkaiden kaikista tähän puitesopimukseen perustuvista ostoista. Tarkastus pyritään suorittamaan siten, ettei siitä aiheudu Toimittajalle kohtuutonta haittaa.

- 25.5 Tarkastajan on noudatettava Toimittajan antamia turvallisuus- ja muita ohjeita. Toimittajalla on oikeus vaatia tarkastajaa allekirjoittamaan tarkastusta koskevan vaitiolositoumuksen tai yritystasaisen salassapitosopimuksen, joka ei kuitenkaan saa estää tarkastuksen tulosten raportointia Hanselille. Toimittajalla ei ole oikeutta vaatia Hanselilta tai Asiakkaalta salassapitosopimuksessa tai henkilön antamassa vaitiolositoumuksessa tästä puitesopimuksesta poikkeavia vastuita tai sanktiota. Jos tarkastuksen suorittaa Hanselin puolesta kolmas riippumaton taho, ei tarkastuksen suorittajan ja Toimittajan välinen salassapitosopimus tai vaitiolositoumus voi sisältää taloudellisia sanktioita kuten sopimussakkoa tai vahingonkorvauslausekkeita. Hanselilla on oikeus luovuttaa raportti tai osia siitä Asiakkaalle. Toimittajalla on tällöin oikeus sopia Hanselin kanssa raportin muodosta ja sisällöstä siten, että se vastaa Asiakkaan tarvetta, mutta ei tee julkiseksi Toimittajan luottamuksellisia tietoja.
- 25.6 Hanselin tai Asiakkaan on ilmoitettava tahdostaan suorittaa tarkastus viimeistään kolmekymmentä (30) päivää ennen ehdotettua tarkastuspäivää. Toimittaja voi ehdottaa uutta päivää tarkastukselle. Uusi ajankohta ei kuitenkaan saa olla myöhemmin kuin kymmenen (10) päivää Hanselin tai Asiakkaan ehdottaman päivän jälkeen. Em. määräajat eivät koske mahdollisen turvallisuusopimuksen perusteella tehtäviä tarkastuksia eikä harmaantalouden torjuntaan liittyviä asiakaskohtaisia tarkastuksia.
- 25.7 Tarkastusoikeus ei miltään osin rajoita Hanselin tai Asiakkaan puitesopimuksen mukaisia oikeuksia, eikä se vapauta Toimittajaa mistään sen puitesopimuksen mukaisista velvoitteista.
- 25.8 Tämän sopimuksen mukainen tarkastusoikeus voidaan ulottaa myös Toimittajan alihankkijaan. Toimittajan tulee huolehtia siitä, että alihankkijan tarkastus on mahdollinen ja toteutettavissa tämän sopimuksen mukaisesti.
- 25.9 JYSE 2014 Palvelut -ehtojen kohtaa 5.5 ei sovelleta.

26 TIETOTURVALLISUUS JA TURVALLISUUSSOPIMUS

- 26.1 Asiakkaalla voi olla sitä koskevan lainsäädännön perusteella velvollisuus noudattaa valtioneuvoston asetuksessa tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010) määriteltyä perustason tietoturvallisuutta. Asiakas voi määritellä tapauskohtaisesti palveluun liittyvät tietoturvavaatimukset. Perustason tietoturvavaatimukset ovat liitteenä 03.
- 26.2 Asiakkaalla on oikeus edellyttää Toimittajalta suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä myös korotettua tai korkeaa tietoturvasoa palvelun tuottamisessa.
- 26.3 Toimittaja sitoutuu lisäksi Asiakkaan niin edellyttäessä tekemään Asiakkaan kanssa erillisen turvallisuussopimuksen, joka vastaa ehdoiltaan pääosin tämän puitesopimuksen liitteenä 02 olevaa mallia. Asiakkaat voivat sopimuskaudella muuttaa ja tarkentaa omaa turvallisuussopimusmalliaan.
- 26.4 Toimittaja vastaa siitä, että se kykenee noudattamaan turvallisuussopimuksen velvoitteita myös käyttäessään alihankkijoita. Toimittaja sitoutuu siihen, että vaatimus turvallisuussopimuksen tekemisestä voidaan ulottaa myös Toimittajan Asiakkaan tiloissa työskentelevään tai Asiakkaan salassa pidettäviä tietoja käsittelevään alihankkijaan.

- 26.5 Toimittaja vastaa siitä, että sen henkilöstö sekä alihankkijat noudattavat Asiakkaan turvallisuusmääräyksiä Asiakkaan tiloissa liikkueessaan sekä muita asiakaskohtaisessa sopimuksessa ja turvallisuussopimuksessa määriteltyjä turvallisuusvelvoitteita. Turvallisuusmääräyksistä ja -velvoitteista voidaan sopia tarkemmin asiakaskohtaisessa sopimuksessa tai turvallisuussopimuksessa.
- 26.6 Asiakkaalla on oikeus vaatia ja saada palvelua tuottavalta asiantuntijalta tai muulta Toimittajan edustajalta vaitiolositoumus/salassapitosopimus.
- 26.7 Asiakkaalla on oikeus kustannuksellaan auditoida Toimittajan ja sen alihankkijoiden palvelusopimukseen liittyvät turvallisuusjärjestelyt sekä tarvittaessa myös Toimittajan Asiakkaan käyttöön mahdollisesti tarjoama tilaus-, varaus- tai muu tietojärjestelmä turvallisuussopimuksen mukaisesti.
- 26.8 Toimittaja ja Asiakas sopivat tarvittaessa asiakaskohtaisessa sopimuksessa tai turvallisuussopimuksessa järjestelyistä tietoturvallisuudesta huolehtimiseksi.

27 TURVALLISUUSSELVITYKSET

- 27.1 Toimittajan ja Toimittajan alihankkijan on sitouduttava Asiakkaan niin edellyttäessä Asiakkaan vaatimiin ja Asiakkaan kanssa erikseen sovittaviin Suomen voimassa olevan turvallisuusselvityslainsäädännön mukaisiin turvallisuus- ja muihin vastaaviin selvityksiin koskien Toimittajan tai alihankkijan palveluhenkilöstöä sekä vastaaviin selvityksiin koskien ulkomaalaista Toimittajaa ja sen alihankkijayritystä. Asiakas teettää turvallisuusselvitykset. Asiakas vastaa turvallisuusselvitysten kustannuksista ainoastaan toiminnan käynnistyessä. Jos turvallisuusselvityksiä joudutaan tekemään useammin Toimittajan henkilökunnan vaihdoksista johtuen, Toimittaja vastaa näistä kustannuksista, elleivät osapuolet toisin sovi asiakaskohtaisessa sopimuksessa. Toimittaja vastaa myös ulkomaalaisten turvallisuusselvitysten ja muiden vastaavien todistusten kustannuksista. Turvallisuusselvityksistä voidaan sopia tarkemmin asiakaskohtaisessa sopimuksessa tai turvallisuussopimuksessa.
- 27.2 Toimittajan on varmistettava, että kohdassa 27.1 tarkoitetut selvitykset voidaan ulottaa myös sen alihankkijan alihankkijoihin ja alihankkijoiden henkilöstöön, jos nämä osallistuvat tässä sopimuksessa tarkoitettujen palvelujen tuottamiseen.
- 27.3 Asiakkaalla on oikeus turvallisuusyistä kieltää harjoittelijoiden ja opiskelijoiden käyttö kohteessa.

28 VARAUTUMINEN

- 28.1 Asiakas voi suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä asettaa Toimittajalle poikkeusoloihin ja/tai normaaliolojen häiriötilanteisiin varautumista koskevia vaatimuksia.
- 28.2 Asiakas voi edellyttää Toimittajalta suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä tai sopimussuhteen aikana selvityksiä poikkeusoloihin ja/tai normaaliolojen häiriötilanteisiin varautumisesta.

29 LUOTTAMUKSELLISUUS JA SALASSAPITO

- 29.1 Tämä puitesopimus on luottamuksellinen ja saattaa sisältää Hanselin tai Toimittajan liike- tai ammattisalaisuuksia. Hansel ja Toimittaja sitoutuvat olemaan antamatta tätä puitesopimusta tai sitä koskevia tietoja kolmannelle ilman toisen sopijapuolen suostumusta, ellei tietojen antaminen perustu lakiin tai viranomaisen määräykseen tai ole tarpeen puitesopimuksen tarkoituksen ja sen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi tai sitä koskevan riitaisuuden ratkaisemiseksi. Kolmantena osapuolena ei pidetä Asiakasta, Senaatti-kiinteistöjä tai sen Asiakasta eikä edellä kohdassa 7 tarkoitettua alihankkijaa.
- 29.2 Selvyiden vuoksi todetaan, että salassapito ja luottamuksellisuus Asiakkaan ja Toimittajan välillä määräytyy Asiakkaan ja Toimittajan välisen turvallisuussopimuksen mukaan. Jos turvallisuussopimusta ei ole tehty, määräytyy salassapito ja luottamuksellisuus JYSE 2014 Palvelut -ehtojen luvun 21 mukaan, kuitenkin siten, että lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) noudattavat vain ne Asiakkaat, jotka kuuluvat mainitun lain soveltamisalaan tai joiden tulee noudattaa sitä erityislainsäädännössä olevan säännöksen johdosta. Asiakaskohtaisessa sopimuksessa ja siihen liittyvässä turvallisuussopimuksessa voidaan sopia tarkemmista käytännöistä salassapidon osalta.

30 VAHINGONKORVAUS

- 30.1 Sopijapuolella on velvollisuus korvata toiselle sopijapuolelle aiheuttamansa välittömät vahingot siten kuin tässä kohdassa 30 on sovittu.
- 30.2 Vahingonkorvausvastuu Hanselin ja Toimittajan välillä määräytyy yksinomaan tämän puitesopimusasiakirjan mukaisesti eikä siihen sovelleta JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 16.
- 30.3 Selvyiden vuoksi todetaan, että Toimittaja on edellä mainitusta huolimatta velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingot pakottavan lainsäädännön mukaisesti, esimerkiksi kilpailulain (948/2011) perusteella kilpailulainsäädäntöä rikkomalla aiheuttamansa vahingot.
- 30.4 Hanselin ja Toimittajan välillä välittömiä vahinkoja koskevien korvausten yhteenlaskettu määrä koko sopimuskaudella on enintään satatuhatta (100.000) euroa. Hanselin ollessa asiakkaan roolissa edellä mainittua vastuunrajoitusta ei sovelleta.
- 30.5 Asiakkaan ja Toimittajan välillä vastuu on välittömiä vahinkoja koskevissa tilanteissa enintään yksi miljoona (1.000.000) euroa per vahinkotapahtuma, ellei Asiakas ole suoran toimittajavalinnan tai kevennetyn kilpailutuksen tarjouspyynnössä edellyttänyt korkeampaa arvoa.
- 30.6 Jos Hansel, Asiakas tai Toimittaja on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella tai salassapitovelvoitetta rikkomalla tai loukkamalla immateriaalioikeuksia, vastaa rikkonut osapuoli myös välillisistä vahingoista eikä tämän puitesopimuksen tai asiakaskohtaisen sopimuksen vastuunrajoituksia sovelleta.
- 30.7 Hanselilla tai Asiakkaalla ei ole vahingonkorvausvelvollisuutta sopimuksen enenaikaisesta päättymisestä, mikäli tuomioistuin määrää tämän sopimuksen tai asiakaskohtaisen sopimuksen sopimuskautta lyhennettäväksi.

- 30.8 Hanselilla ei ole vastuuta Asiakkaan tekemästä suorasta toimittajavalinnasta tai kevennetystä kilpailutuksesta eikä minkäänlaista korvausvelvollisuutta, mikäli Asiakkaan suorasta toimittajavalinnasta tai kevennetystä kilpailutuksesta tehdään valitus markkinaoikeuteen.

31 VAHINGOT KOLMANNELLE TAHOLLE

- 31.1 Hansel ei vastaa miltään osin toimitetun palvelun aiheuttamista vahingoista riippumatta vahingon laadusta tai siitä aiheutuuko vahinko Toimittajalle, Asiakkaalle tai kolmannelle.
- 31.2 Jos Asiakas ja/tai Hansel velvoitetaan korvaamaan kolmannelle henkilö-, esine- tai muita vahinkoja, joiden syynä on virheellinen palvelu, laiminlyönti Toimittajan suorituksessa tai muu Toimittajan syyksi luettava seikka, on Toimittaja velvollinen suorittamaan Hanselille ja/tai Asiakkaalle hyvityksenä näiden maksamaa korvausta ja vaateesta aiheutuvia muita kustannuksia vastaavan määrän, jonka nämä voimassa olevan oikeuden mukaan ovat velvollisia korvaamaan kolmannelle, kuitenkin enintään yksi miljoona (1.000.000) euroa vahinkotapahtumaa kohden sekä edellyttäen, että Toimittajalla on ollut tilaisuus antaa selvityksensä ja vastineensa vahinkoa kärsineen vaatimukseen ennen sen suorittamista.

32 PUITESOPIMUKSEN JA ASIAKASKOHTAISEN SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN JA PURKAMINEN

Yleinen irtisanomisperuste ja purkaminen

- 32.1 Hanselilla on riippumatta kohdan 5.1 mukaisesta sopimuskaudesta oikeus irtisanoa puitesopimus päättymään kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla. Puitesopimus voidaan kuitenkin irtisanoa päättymään aikaisintaan yhden (1) vuoden kuluttua sen voimaantulosta. Tämä ei rajoita Hanselin oikeutta irtisanoa sopimus kohtien 32.5-32.10 mukaisesti.
- 32.2 Asiakkaalla ja Toimittajalla on oikeus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus noudattaen kolmen (3) kuukauden pituista irtisanomisaikaa, ellei Asiakas ole asiakaskohtaisessa sopimuksessa edellyttänyt muuta irtisanomisaikaa.
- 32.3 Selvyiden vuoksi todetaan, että asiakaskohtaisen sopimuksen purkamiseen sovelletaan JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 13.6. Asiakaskohtaisen sopimuksen irtisanomiseen ei sovelleta JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 18.
- 32.4 Puitesopimus voidaan purkaa olennaisen sopimusrikkomuksen johdosta, mikäli puitesopimusta ei voida irtisanoa jäljempänä kohdissa 32.5-32.10 kuvattun erityisen irtisanomisperusteen nojalla.

Erityinen irtisanomisperuste

- 32.5 Hanselilla on oikeus irtisanoa puitesopimus ja Asiakkaalla on oikeus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus välittömästi päättymään osittain tai kokonaisuudessaan, jos
- Toimittajaa koskee julkisista hankinnoista annetun lain pakollinen poissulkemisperuste, hankintadirektiivin (2014/24/EU) artiklan 57 mukainen pakollinen poissulkemisperuste tai hankintalain 54 §:n 1 momentin 3-6 koh-

dissa tarkoitettu harkinnanvarainen poissulkemisperuste tai vastaava uuden hankintalain harkinnanvarainen poissulkuperuste, vaikka peruste olisi syntynyt vasta sopimussuhteen alkamisen jälkeen,

- jos puitesopimukseen tai asiakaskohtaiseen sopimukseen on tehty olennainen muutos, joka olisi hankintalainsäädännön nojalla edellyttänyt uutta hankintamenettelyä,
- jos Hansel osoittaa puitesopimuksen osalta tai Asiakas osoittaa asiakaskohtaisen sopimuksen osalta, että sopimusta ei olisi pitänyt tehdä Toimittajan kanssa, koska EU tuomioistuin on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artiklan mukaisessa menettelyssä todennut sen rikkoneen vakavasti perussopimusten ja hankintadirektiivien mukaisia velvoitteita.

32.6 Sopijapuolella on oikeus irtisanoa puitesopimus välittömästi päättymään, jos toinen sopijapuoli:

- joutuu sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että on syytä olettaa sopimusvelvoitteiden täyttämisen vaarantuvan,
- ryhtyy toimenpiteeseen, joka voi vaikuttaa olennaisesti palvelun toimitamiseen ja tällä seikalla on sopimukselle tai puitejärjestelyn toimivuudelle oleellinen merkitys ja sopijapuoli tämän tiesi tai hänen olisi tullut se tietää,
- ei kykene suorittamaan velvoitteitaan sovitun aikataulun puitteissa ja tällä on olennaista vaikutusta toiseen sopijapuoleen tai Asiakkaisiin tai sopijapuolella on perusteltu syy uskoa näin tai jos toinen sopijapuoli on muutoin toistuvasti viivästynyt suorituksessaan tai suoritus on ollut toistuvasti virheellinen muusta kuin sopimusrikkomuksen kohteena olevasta sopijapuolesta, Asiakkaasta tai ylivoimaisesta esteestä johtuvasta syystä,
- rikkoo olennaisesti puitesopimusta, eikä korjaa rikkomustaan kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa sitä koskevan kirjallisen huomautuksen lähettämisestä,
- tai sen johto- tai hallintotehtävissä toimii tai siihen suoraan tai epäsuorasti käyttää määräysvaltaa henkilö, joka on liiketoimintakiellossa; tai
- jos hintamuutoksista tai alihankkijamuutoksista ei päästä sopijapuolten välillä yhteisymmärrykseen.

Asiakkaalla ja Toimittajalla on vastaava oikeus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus välittömästi päättymään tässä kohdassa 32.6 mainituilla perusteilla.

32.7 Hansel voi lisäksi irtisanoa puitesopimuksen päättymään välittömästi, mikäli useampi kuin yksi asiakaskohtainen sopimus on irtisanottu Toimittajan sopimusrikkomuksen vuoksi.

32.8 Maksujen vähäistä myöhästymistä ei pidetä olennaisena sopimusrikkomuksena.

- 32.9 Mikäli tuomioistuin määrää sopimuskauden lyhennettäväksi, Hanselilla on oikeus irtisanoa puitesopimus ja Asiakkaalla on oikeus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus noudattaen kahden (2) kuukauden pituista irtisanomisaikaa tai tätä lyhyempää tuomioistuimen määräämää irtisanomisaikaa.
- 32.10 Jos tästä puitesopimuksesta, siihen tehdystä muutoksesta, puitesopimuksessa tarkoitetusta hankinnasta tai hankintaan johtaneesta menettelystä valitetaan markkinaoikeuteen tämän puitesopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, Hanselilla on oikeus irtisanoa puitesopimus ja Asiakkaalla on oikeus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus päättymään kolmen (3) kuukauden irtisanomisajalla. Jos Asiakkaan tämän puitesopimuksen perusteella tekemästä asiakaskohtaisesta sopimuksesta, siihen tehdystä muutoksesta, asiakaskohtaisessa sopimuksessa tarkoitetusta hankinnasta tai hankintaan johtaneesta menettelystä valitetaan markkinaoikeuteen asiakaskohtaisen sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, Asiakkaalla on vastaava oikeus irtisanoa hankintaa koskeva asiakaskohtainen sopimus päättymään kolmen (3) kuukauden irtisanomisajalla.
- 32.11 Jos Asiakas irtisanoa asiakaskohtaisen sopimuksen kohtien 32.2, 32.5, 32.6, 32.9 ja 32.10 perusteella, Toimittajalla on oikeus saada täysimääräinen maksu asiakaskohtaisen sopimuksen päättymishetkeen mennessä tuotetuista palveluista, mutta ei oikeutta muuhun korvaukseen asiakaskohtaisen sopimuksen päättymisen johdosta.
- 32.12 Jos asiakaskohtainen sopimus puretaan Toimittajan olennaisen sopimusrikkomuksen vuoksi, on Asiakkaalla oikeus saada vahingonkorvausta sille asiakaskohtaisen sopimuksen ennenaikaisesta päättymisestä aiheutuneesta välittömästä vahingosta. Asiakkaan tällä perusteella saaman vahingonkorvauksen määrä on kuitenkin aina vähintään 20 % jäljellä olevan asiakaskohtaisen sopimuksen arvosta. Mainittu vähimmäiskorvaus ei vähennä Asiakkaan oikeutta täyteen vahingonkorvaukseen, jos Asiakkaalle syntynyt vahinko ylittää edellä tarkoitetun määrän.
- 32.13 Puitesopimuksen ja asiakaskohtaisen sopimuksen irtisanominen on tehtävä ilmoittamalla siitä kirjallisesti toiselle sopijapuolelle.

33 PUITESOPIMUKSEN PÄÄTTYMISEN VAIKUTUKSET

- 33.1 Mikäli puitesopimus päättyy irtisanomisen johdosta tai muusta syystä, Hansel tiedottaa puitejärjestelyyn liittyneille asiakaskohtaisen sopimuksen tehneille Asiakkaille puitesopimuksen päättymisestä ja sen vaikutuksista.
- 33.2 Ennen puitesopimuksen päättymistä tehtyihin asiakaskohtaisiin sopimuksiin sovelletaan tämän puitesopimuksen ehtoja asiakaskohtaisen sopimuksen päättymiseen saakka. Puitesopimuksen päättymisen jälkeen ei voida tehdä uutta asiakaskohtaista sopimusta.
- 33.3 Jos puitesopimus päätetään Toimittajan sopimusrikkomuksen tai muun Toimittajan toiminnasta johtuvan syyn vuoksi, on Asiakkaalla oikeus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus. Asiakkaalla on lisäksi oikeus peruuttaa tekemänsä yksittäiset tilaukset niiltä osin kuin palveluita ei ole vielä tuotettu.

- 33.4 Puitesopimuksen päättymisen jälkeen Toimittaja poistaa myynti- ja markkinointimateriaaleistaan viittaukset puitesopimukseen. Toimittajalla ei ole tämän jälkeen oikeutta millään tavalla hyödyntää puitesopimusta markkinoidessaan ja myydessään tuotteitaan Asiakkaille.
- 33.5 Toimittaja on puitesopimuksen päättymisen jälkeen muualla tässä puitesopimuksessa ja asiakaskohtaisessa sopimuksessa sovitun lisäksi velvollinen toimittamaan ja laskuttamaan tuotteet ja palvelut sovitun mukaisesti sekä raportoimaan ja maksamaan palvelumaksut Hanselille siten kuin edellä kohdissa 23 ja 24 on sovittu. Lisäksi Hanselilla on oikeus suorittaa kohdassa 25.3 tarkoitettu tarkastus myös puitesopimuksen päättymisen jälkeen.

34 TOIMITTAJAN AVUSTAMISVELVOLLISUUS PUITESOPIMUKSEN JA ASIAKASKOHTAISEN SOPIMUKSEN PÄÄTTYESSÄ

- 34.1 Toimittajan avustamisvelvollisuuteen sovelletaan JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 23.

35 SOPIMUKSEN SIIRTO

- 35.1 Toimittajalla ei ole oikeutta osaksikaan siirtää puitesopimusta tai asiakaskohtaista sopimusta tai niiden mukaisia oikeuksia tai velvoitteita kolmannelle osapuolelle ilman Hanselin ja asiakaskohtaisen sopimuksen osalta Asiakkaan kirjallista hyväksyntää.
- 35.2 Hanselilla on oikeus siirtää puitesopimus joko osittain tai kokonaisuudessaan toiselle valtionhallinnon yksikölle tai kolmannelle osapuolelle. Edellytyksenä on lisäksi, että Hanselin tehtävät ovat siirtyneet edellä mainitulle taholle joko kokonaan tai osittain. Muunlainen siirto edellyttää Toimittajan hyväksynnän.
- 35.3 Asiakkaalla on oikeus siirtää asiakaskohtainen sopimus joko osittain tai kokonaisuudessaan toiselle valtionhallinnon yksikölle tai sellaiselle kolmannelle osapuolelle, jolle Asiakkaan tehtävät joko kokonaan tai osittain ovat siirtyneet, edellyttäen että tämä on Hansel Oy:stä annettussa laissa (1096/2008) määritelty Hanselin Asiakas.
- 35.4 Puitesopimuksen siirtoon liittyvistä käytännön toimenpiteistä sovitaan erikseen Hanselin, Toimittajan ja niiden yksiköiden kesken, joita uudelleenjärjestely koskee.
- 35.5 JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 22.1 ei sovelleta.

36 SOPIMUSMUUTOKSET

- 36.1 Muutokset tähän puitesopimukseen on tehtävä kirjallisesti paperisella asiakirjalla ja molempien sopijapuolten asianmukaisesti allekirjoitettava. Muutokset tulevat voimaan, kun molemmat sopijapuolet ovat allekirjoituksillaan hyväksyneet muutokset, ellei muutosasiakirjoissa ole toisin sovittu.
- 36.2 Puitesopimuksen kohdan 36.1 estämättä seuraavat sopimusmuutokset tehdään sähköisesti tässä kohdassa kuvatulla tavalla:
- Toimittajan alihankkijamuutokset (liite 04)

- Toimittajan yhteyshenkilön muutos (liite 09)
- Toimittajan nimenmuutos (Hansel ilmoittaa toiminnon käyttöönotosta erikseen)

Toimittajan kohdassa 1.2 tarkoitettu yhteyshenkilö voi esittää edellä mainittua sopimusmuutosta sähköisesti Hanselin verkkopalvelussa. Sopimusmuutos katsotaan tehdyksi, kun Hansel on kirjallisesti (esim. sähköpostilla) ilmoittanut muutoksen hyväksymisestä Toimittajalle.

- 36.3 Puitesopimuksen kohdan 36.1 estämättä Hansel voi muuttaa yhteyshenkilöään ilmoittamalla siitä Toimittajalle kirjallisesti (esim. sähköpostitse). Jos sopijapuolen kohdassa 1.1 mainittu osoite muuttuu, sopijapuoli ilmoittaa siitä kirjallisesti (esim. sähköpostitse) toiselle sopijapuolelle.
- 36.4 Selvyyden vuoksi todetaan, että asiakaskohtaisen sopimuksen muuttamiseen sovelletaan JYSE 2014 Palvelut -ehtojen lukua 22.2-22.3.

37 SOPIMUSASIAKIRJAT JA NIIDEN PÄTEMISJÄRJESTYS

- 37.1 Tämä puitesopimus muodostuu tästä sopimusasiakirjasta ja seuraavista liitteistä:
- Liite 01 Hankinnan kohteen kuvaus ja vaatimukset
 - Liite 02 Turvallisuussopimusmalli
 - Liite 03 Perustason tietoturva vaatimukset
 - Liite 04 Alihankkijat
 - Liite 05 Raportointimalli Hanselille
 - Liite 06 Toimittajan laadunvarmistustoimenpiteet
 - Liite 07a Toimittajan ympäristöasioiden hallintatoimenpiteet
 - Liite 07b Toimittajan yritys- ja yhteiskuntavastuu
 - Liite 08 Tilausten hallintajärjestelmän kuvaus (TILHA)
 - Liite 09 Yhteyshenkilöt
 - Liite 10 Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot palveluhankinnoissa (JYSE 2014 Palvelut, päivitetty elokuu 2016)
- 37.2 Mikäli sopimusasiakirjan ja liitteiden välillä on ristiriitaa, ratkaisee sopimusasiakirjan sanamuoto. Mikäli liitteiden välillä on ristiriitaa, noudatetaan pätemisjärjestyksenä niiden numerojärjestystä siten, että ristiriitatilanteessa sovelletaan sitä liitettä, jonka järjestysnumero on pienempi. JYSE 2014 Palvelut ehtojen lukua 25 ei sovelleta.
- 37.3 Selvyyden vuoksi todetaan, että tämän sopimuksen liitteenä olevia JYSE 2014 Palvelut -ehtoja sovelletaan niiltä osin, kuin tässä sopimuksessa ei ole kyseisestä asiasta muuta taikka toisin sovittu.

38 SOVELLETTAVA LAKI JA ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

- 38.1 Tähän puitesopimukseen ja asiakaskohtaiseen sopimukseen sovelletaan Suomen lakia, ei kuitenkaan sen kansainvälistä lainvalintaa koskevia säännöksiä. JYSE 2009 Palvelut -ehtojen lukua 24 ei sovelleta.
- 38.2 Puitesopimuksen tulkinnasta tai muista seikoista mahdollisesti johtuvat erimielisyydet pyritään selvittämään sopijapuolten välisin neuvotteluin. Jos eri-

mielisyyksiä ei saada sopijapuolten välillä sovituiksi, ratkaistaan asia ensimmäisenä asteena Helsingin käräjäoikeudessa. JYSE 2014 Palvelut -ehtojen luvun 24.1 ja 24.2 ei sovelleta.

- 38.3 Selvytyden vuoksi todetaan, että asiakaskohtaisen sopimuksen osalta menettellään JYSE 2014 Palvelut -ehtojen luvun 24.1 ja 24.2 mukaisesti, ellei asiakaskohtaisessa sopimuksessa toisin sovita.

39 SOPIMUKSEN VOIMAANTULO JA SOPIMUSKAPPALEET

- 39.1 Tämä puitesopimus tulee voimaan kohdan 5.1 mukaisesti.
- 39.2 Tätä puitesopimusta on tehty kaksi (2) samasanaista kappaletta, yksi (1) kummallekin sopijapuolelle.

40 ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä ____ / ____ 2017

Helsingissä ____ / ____ 2017

HANSEL OY

OY AB

Susanna Närvänen
kategoriajohtaja

Olli-Pekka Leskinen
yksikön päällikkö